

Vaqif Hüseynov

Mənə vaxt verin (I e-Kitab)

08.07.2012

www.kitabxana.net

Yeni Yazarlar və Sənətçilər Qurumu – Aydın Xan (Əbilov)

Milli Virtual Kitabxananın təqdimatında

Vaqif Hüseynov

Mənə vaxt verin (I e-KİTAB)

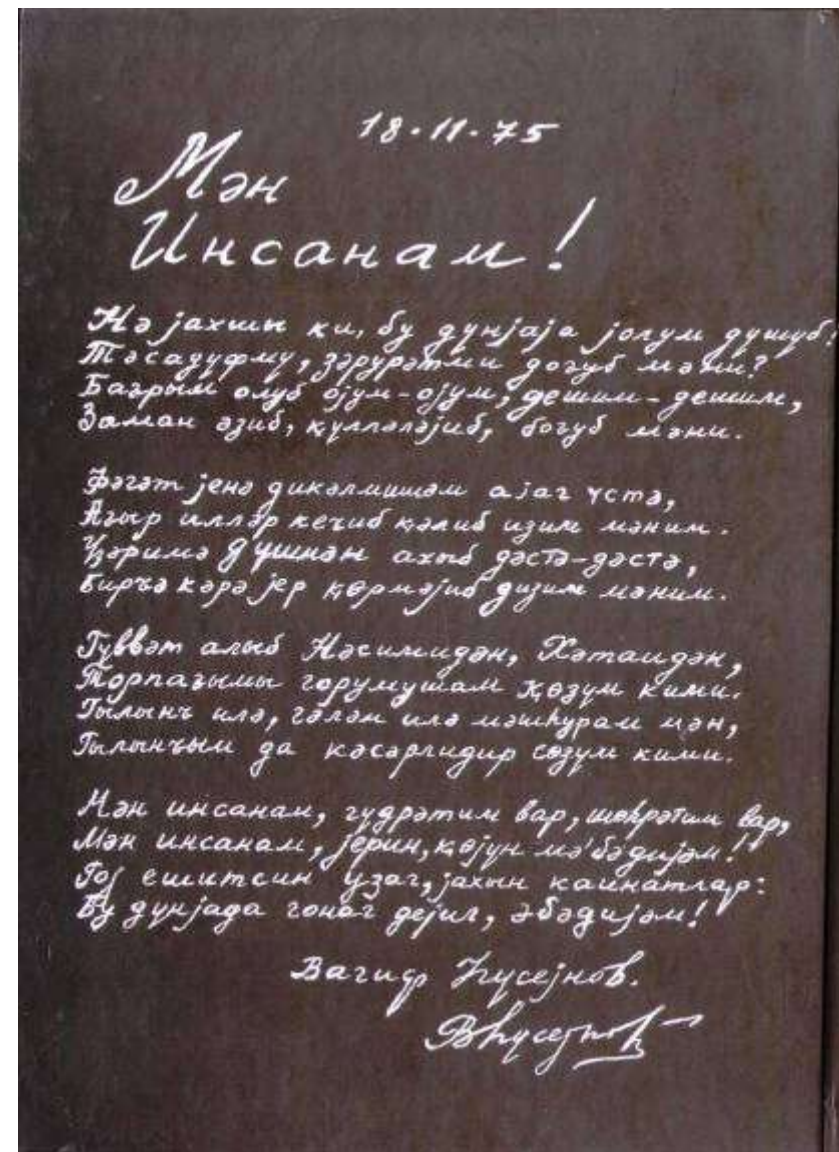
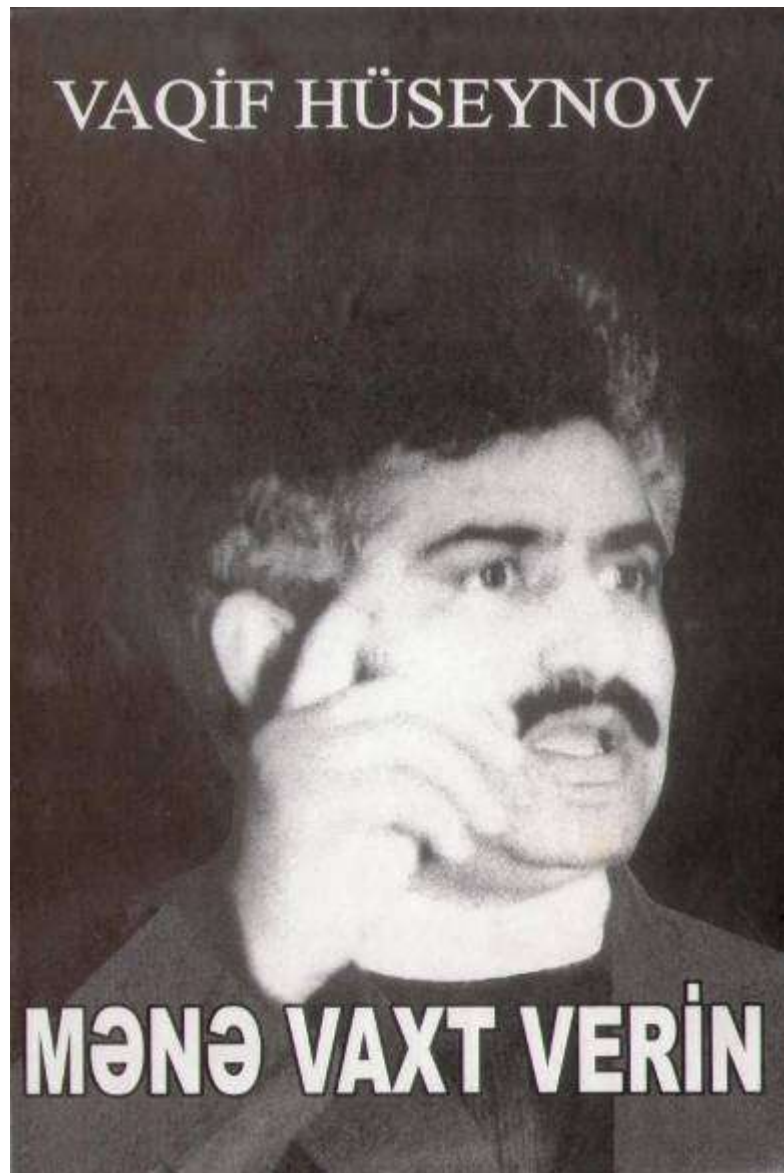
Həyatdan vaxtsız köçmüş, vaxtilə respublikamızın güney bölgəsinin ədəbi prosesində fəallığı ilə seçilərək istedadlı yaradıcı gəncləri üzə çıxaran, gözəl lirik və satiric şeirlər müəllifinin electron kitabı. Kitabın araya-ərsəyə gəlməsində yardımını olan hər kəsə, xüsusən Araz Gündüzə və Xalidə Vaqifqızına xüsusi minnətdarlıq...

YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın e-nəşri – XATİRƏ silsiləsi N 1 (38 - 2012)

Virtual redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı: Aydın Xan (Əbilov) - yazar-kulturoloq

YYSQ - Milli Virtual Kitabxana

Bakı – 2012

VAQÍF HÜSEYNOV

MƏNƏ VAXT VERİN

Bakı – "Nurlan" – 2006

Redaktoru:
Xalidə Vaqifqızı

Tərtibçi:
Elçin Mirzəbəyli
sənətşünaslıq namizədi

Vaqif Hüseynov. Mənə vaxt verin.
Bakı, "Nurlan", 2006, – 348 səh.

*Kitabda Vaqif Hüseynovun lirik-fəlsəfi, satirik
şerləri, sonetlər çələngləri yer almışdır.*

*Bu kitab Vaqif Hüseynovun 70 illik yubileyi qar-
şısında şairin övladlarının oxuculara hədiyyəsidir.*

H 4702000000
N - 098 - 2006

© "Nurlan", 2006

MƏNƏ VAXT VERİN

*...Sizdən ayrılalı 20 il oldu. Kimi üçün bir göz qır-
pında, ildırım sürətiylə keçdi illər. Kimi üçünsə hər sa-
niyə min ilin həsrət yükünə çevrildi.*

*Bu illər ərzində doğmalarımın, sevdiklərimin başı
üzərindən zamanın neçə-neçə sərt küləkləri əsib keçdi.
Son dəfə gördüyüm simalar, baxışlar, münasibətlər, ictimai-siyasi formasiyalar, dövlət quruluşları, dəyərlər də-
yişdi... Dəyişməyənsə, yalnız Əlahəzrət Söz oldu. Çəşidli
ideologiyaların, ani şöhrət qığılcımlarının girovuna çev-
rilməyən, ilkin təyinatını, bütövlüyünü qoruyan əbədi və
əzəli Söz!*

*Dünyada olduğum və olmadığım zamanlarda da Sözün
ışığına sığındım. Cismən dəfn olunduğum torpağın soyuq
üzü atəş dolu misralarımı unutmura bilmədi...*

*Yenə Sizinləyəm, hər kəlməsində ruhum yaşayan mis-
ralarımla!*

*Yenə Sizinləyəm, Tanrıya, insanlığa, Vətənimə, məm-
ləkətimə, doğmalarıma bitib-tükənməyən sevgilərimlə!*

*Yenə Sizinləyəm! Birlikdə kainatın sonu görünməyən
söz körpüsüylə əbədiyyətə doğru yol getmək üçün...*

*Burada vaxt, uydurduğumuz saat əqrəblərinin əsirinə
çevrilməyib. Burada zaman insan təfəkkürünün minillər
boyu kəşf etdiyi sərhədlərə, ölçülərə, çərçivələrə
sığmır...*

*Əsil söz-zamanı belə öz arxasınca apara bilən, hər an,
hər dəqiqə yenidən və yenidən doğulan Tanrı zərrəsidir!*

Onun üçün vaxt ölçüsü yoxdur. O, uydurma idealların, bütələrin və təbii ki, bütün bunları "tarix" adlanan süzgəcindən keçirən zamanın fəvqündə dayanır.

Bizim yüzilliklərə, minilliklərə böldüyümüz zaman Tanrının qum saatında bəlkə də kiçik bir qum dənəciyidir – Kim bilir, bəlkə də saysız-hesabsız minilliklərdən sonra yenidən geriye qayıdacaq, mənim kimi...

Sadəcə, Siz saat əqrəblərinizin deyil, ruhunuzun göstərdiyi zaman ölçüsüylə MƏNƏ VAXT VERİN! Yenidən və yenidən doğulmaq üçün...

VAQİF HÜSEYNOV: ŞƏXSİYYƏT, SƏNƏTKAR (Portret cizgilər)

Bu kitaba ön söz yazmağı məndən Vaqif Hüseynovun qızı Xalidə xanım xahiş elədi.

Xəyalım bir anlığa ötən illərə qayıtdı – Yetmişinci illərin əvvəllərinə... Onda Xalidə məktəbli idi, rayon tədbirlərində şer söyləyirdi. İndi isə Xalidə xanımdır, illər keçdikcə atasına daha çox oxşayır. Unudulmayan Vaqifi sifətcə mənə ən çox xatırladan odur. Xalidə atasının yolunu davam etdirir. O da söz adamıdır.

Vaqif Hüseynovun "Vətən, sənə borcum qaldı..." kitabına (1996) ön söz yazmışam və elə bilirəm, pis də yazmamışam. Mən Vaqifin ürəyində o Vaqifin məhəbbəti qədərincə yazmışam. Amma unudulmayan Vaqif Hüseynov haqqında deməyə yenə sözüm var...

Gözəl günlər gəlir, xoş günlər gəlir.

Görən qalacağımı o çağa şerim? Vaqifin bu misraları şair ömrünün narahatlığından doğurdu. Əsl şair həmişə gələcəyindən nigarandır.

Vaqif Hüseynov əlli yaşına çatmamış, özü də nigaran halda dünyasını dəyişdi. Şerlərinin yaşayacağı-yşamayacağı, onun bir şair kimi yad edilib-etməyəcəyi fikri ilə getdi dünyamızdan.

Amma elə sağlığında bu nigarancılığa dözümlü yox idi. Çünki Vaqif Hüseynov sözün əsl mənasında poetik talant sahibi idi.

Bu gün – XXI əsrin başlanğıcında şerimizin az qala kütləviləşməyə üz qoyduğu bir vaxtda Vaqif Hüseynovun bir şair kimi təzədən doğulduğunu görürəm.

*Şerə təpilibdir yuxuyozanlar,
Axi, söz sinədə boğulmur daha!
Odur ki, çoxalıb şer yazanlar,
Fəqət əsil şair doğulmur daha!*

*Mən də istəmirəm boğulsun istək!
Mən də istəmirəm kilidlənsin dil!
Ancaq şairsənsə möcüzə göstər!
Onsuz peyğəmbər də peyğəmbər deyil!*

Bu şeri mən çox böyük şəst ilə şer kitablarının cildi içindəkindən "Gözəl" olan, şair olmayan qafiyəpərdəzlərə oxuya bilərəm.

Şair kimdir? Bu sual əsrlərdən bəridir səslənir. Bu gün də bir daha, bəlkə daha israrla həmin sual səslənməlidir.

*Bir şer yüz gözüün yaşını silsə,
Təslim olsa xərçəng, sağalsa verəm.
Dəli ağıllansa, kor görə bilsə,
Mən ona, mən ona şair deyirəm!*

*Əfsun olmalıdır hər bir yazıda,
Sözün qüdrətiylə mum eylə daşı.
Sənin oturduğun qapı ağzı da,
Sayılsın məclisin yuxarı başı.*

*Ötsün şerin nuru, günəşin, ayı
Bədxahlar bu nurdan kor olmalıdır.
Şair pıçiltısı tufan harayı,
Göy gurultusundan zor olmalıdır.*

Vaqif Hüseynov bu şerdə yaratdığı şair obrazına tam layiq idi. Əsl şair üçün isə əyalətdə, ya şəhərdə yaşamağın heç bir fərqi yox idi. Vaqif Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini bitirdikdən sonra (1958) doğulduğu, boya-başa çatdığı Lənkərana qayıtmışdı. Ədəbi publisistik yaradıcılığını da elə Lənkəranda, sonra Masallıda davam etdirmişdi. Amma o gözdən uzaq, könüldən iraq deyildi. Şerləri mərkəzi (yeni Bakı) mətbuatda çap olunurdu. Doğrudur, ədəbi tənqid Vaqifin sağlığında onun haqqında tutarlı bir söz demədi, amma Vaqif Hüseynovu heç kim bir şair kimi inkar edə bilməzdi.

Bu sətirləri yazıram və 1968-1976-cı illərdəki Vaqif Hüseynovu xatırlayıram. Onda mən Vaqifin redaktor olduğu "Çağırış" qəzetində müntəzəm çıxış edirdim. Şer, məqalə, очерк, redaksiyaya göndərilən bədii yazılar haqqında icmal və s. "Yaradıcılığımın" məhsuldar rayon dövrü idi. Vaqif böyük bir ürəkəçılığı və səmimiyyətlə "Çağırış"ın qapılarını üzümə taybatay açmışdı. İndi fikirləşirəm ki, əgər o yazılarım olmasaydı, bu gün ədəbi tənqiddə az-çox tanınan Vaqif Yusifli olmazdım.

Məzarın nurla dolsun böyük adaşım!

*Ah, bu necə lövhədir!
Düşünürəm bayaqdan.*

Düşmür söz qəlibinə.
Xana-xana pəncərəm
Göyün bir parçasını
Salıb öz qəlibinə
Pəncərəm xana-xana,
Asiman xana-xana.

Vaqif Hüseynov dünyaya, onun gözəlliklərinə, cəmiyyətə və cəmiyyət hadisələrinə, təbiətə və təbiət hadisələrinə öz ömrünün "Xana-xana pəncərəsindən" baxırdı. Dünya gözəl idi, həyat şirin. Amma bu gözəl dünyada narahat bir şair ömrü çırpınırdı. Vaqif bu qırpınan, rahatlıq tapmayan ömrünü zərrə-zərrə şerlərinə paylayırdı.

Onun "İnsan" sonetlər çələngi XX əsr insanın duyğu və düşüncələrindən süzülüb. Əsrin həyəcanları, bu həyəcanları içində yaşadan bir şairin öz oğluna vəsiyyətidir bu sonetlər çələngi.

Ümumiyyətlə, şerin Avropadan gələn bu formasına Azərbaycan poeziyasında Lənkəranda yaşayan şairlərin yaradıcılığında da daha çox təsadüf olunur. Amma mən bunu bir təsadüf saymıram.

"Lənkəran" dedim. Mən Vaqif Hüseynovu Lənkəranın ən gözəl şairi hesab edirdim. Elə indi də o fikirdəyəm. Vaqif Hüseynovun vəfatından sonra da Lənkəranda istedadlı şairlər yetişdi, bəlkə öz poetik talantı etibarilə Vaqifdən də güclü şairlər var Lənkəranda. Amma mən fikrimdə qalıram. Çünki Vaqifin poeziyası o dövrdə kamillik nümunəsi idi. Ondan öyrənirdilər. Vaqifin şerlərindəki

dünya gördüyümüz dünyanın poetik əksi idi. Bu poetik dünya Vaqifə məxsus idi.

Vaqif "müharibə uşağı" idi. Atası müharibədən qayıtmadı. Bu həsrəti, nisgili o, "Atam yaşındayam mən" poemasında ifadə elədi.

Susan tofaların səsi
Necə uzaqdan gəlir.
"Ata" deyib gəzirəm,
Gözlərimə qan gəlir
Ata! Ata! Can ata!

Söylə, hardasan, ata?!
Tapıb son ünvanını
Gəldim Sapun-qaraya,
Cavab ver, məlhəm göstər
Qəlbimdəki yaraya.

Bu misralardan sonrakılarda fikir daha qüvvətlidir:

Bir ümid, inam kimi
Anam bizdən yapışıb.
O, aqlaqla, ölümlə
Ömrü boyu çarpışıb.
Kişi qeyrətli anam
İndi yaman qocalıb.

Ata və ana! Vaqif ata öyüdü eşitmədi, ata sığalı görmədi, dayaq, mənəvi qüvvə görmədi ata timsalında.

Anma bütün bunları anası gördü. Mən o anı görmüşəm. Adını unutsam da, onun baxışlarındakı məhrəmiyi, dünyanın ən gözəl analarına xoş olan ana gözəlliyini hiss etmişəm. Allah o anaya da rəhmət eləsin!

* * *

Vaqifin qızı Xalidə xanım atasının şerlərini ayrı-ayrı bölmələrdə toplayıb. Hiss olunur ki, atasının dünyasını (şer, söz dünyasını) öz dünyası kimi yaşayır. Budur, belə bir bölmə: "Yaxşı adamları qoruyaq gərək".

Vaqif bu tipli şerlərində ədəbiyyatın əzəli-əbədi mövzusunə – İnsan mövzusunə müraciət edir:

*Ömür-gün çeşnisi qaralı, ağı
Gündüzün ovsarı gecəyə bağlı
Bu yalan dünyada zəkani, ağı
Çıraqla axtarıb, arayaq gərək
Yaxşı adamları qoruyaq gərək.*

Vaqif özü də insan zərgəri idi. Xatırlayıram ki, o, "Çağırış" qəzetinin redaktoru olanda rayonun ən istedadlı yazarları onun ətrafında toplaşmışdılar. Vaqif ədəbi hami kimi onları qoruyurdu, qayğı göstərirdi.

Bu bölmədə Vaqifin belə bir şeri də var: "Gərək olum mən".

*...Çevrilib bir dəli külək olum mən,
Təki birisinə gərək olum mən.*

10

*...Əlində bir dəstə çiçək olum mən,
* ...Yetib arxa olum, kömək olum mən,
Təki birisinə gərək olum mən.*

Çox təəssüf ki, ömrünün son illərini mənəvi əzablar içində yaşadı Vaqif.

Mən bunun səbəblərini "Vətən, sənə borcum qaldı" kitabına yazdığım ön sözdə qeyd etmişəm.

Vaqif Hüseynov Sovet dövrünün "kiçik bir padşahının" – bir rayon diktatorunun hirsinə, hikkəsinə, paxıllığına tuş gəldi. O adam bəlkə dünyasını dəyişib, bəlkə yaşayır – xəbərim yoxdur. Bircə onu bilirəm ki, illər keçəcək, o adam ancaq öz nəslə və qohum-qardaşı tərəfindən xatırlanacaq. Vaqif Hüseynov isə Azərbaycanın poeziya yaddaşına əbədi həkk olunacaq.

Vaqif Hüseynovun şerlərindəki güclü yumor hissini, bəzən isə əsl satiradan gələn kəskin sarkazmı qeyd etməliyəm. Bəzən onun yumorlu şerlərində o qədər də ciddi mətləb duyulmurdu, amma bunlar da şirin ovqatın, əhval-ruhiyyənin poetik ifadəsi idi. Amma Vaqifin satiraları çox vaxt hədəfə vururdu.

*İt məni qapdı ay ana, çeynədi,
Göynədi bağrım, ay ana, göynədi.
Ah, bu yaram tazə deyil, köhnədi,
Lənətə gəlsin bu iti, lənətə!
İt dadanıb, it daraşib millətə!*

Açıq duyulur ki, burada söhbət küçə itlərindən getmir.

11

Vaqifin belə satiraları az deyil. Şerlərindəki qəzəblə Vaqifin öz şəxsiyyəti arasında bir uyarlıq vardı.

Vaqif Hüseynov şəxsiyyət idi. Təbii ki, bir insan kimi onun da özünə görə qüsurları olub, amma şəxsiyyət kimi danılmaz idi. Sözü bütöv və kəskin, cəmiyyət adamı, seçilən ziyalı...

Mən Vaqif Hüseynovun yaradıcılığı haqqında bütün təfərrüatı və genişliyi ilə söz açə bilərdim. Amma bu işi onun qızı Xalidə xanım görməli və başa çatdırılmalıdır!

İnanıram ki, Xalidə xanım atasına, onun yaradıcılığına layiq gözəl bir elmi-publisistik monoqrafiya yaradacaq.

...Bu yazını başa çatdıranda Vaqiflə, 1982-ci ildə lənkəranda son görüşümüzü xatırladım. Qaynatam vəfat etmişdi, Vaqif və Şəkər Aslan yasa gəldilər. Onda Vaqifin gözlərində təzə-təzə (bəlkə də lap çoxdan) boy atan bir kədər gördüm. Onda cəmi 45-46 yaşı ola-olmaya...

***Nə** indi o qəm?*

Atasızlıqdan üzü bəri gələn taleyin zərbələrini?

Tələbəklik illərindəki yarıac, yarıtıx məhrumiyyətli günlərin ağrı-acılarını?

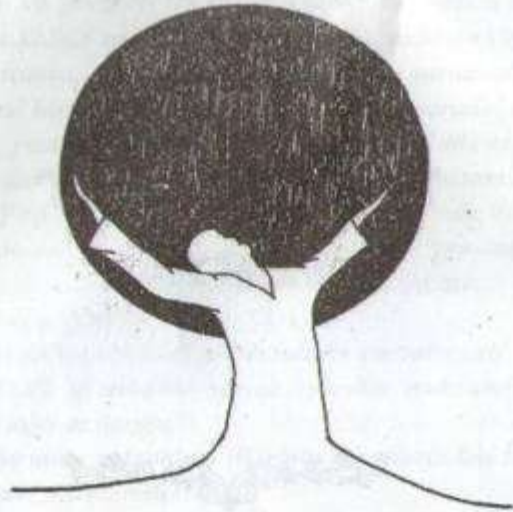
Və ömrünün səksəninci illərinin əvvəllərindən başlayan mənəvi əzablarını?

1985-ci ildən isti iyul günlərinin birindən 20 il keçir. Bu 20 ildə Vaqifsiz dünya çox dəyişilib. Amma Vaqifi sevənlərin, duyanların, onu unutmayanların sayı heç vaxt azalmır.

Vaqifsiz dünya Vaqifsiz də Vaqifi yaşadır.

Vaqif YUSİFLİ

MƏNƏ VAXT VERİN

Mənə vaxt verin

ŞERİM

Hər söz üstə əsmişəm ki,
Misralarım qoy əsməsin.
Öz ömrümdən kəsmişəm ki,
Aylar, illər sözlərimin
Ömründən qoy kəsməsin.

Saçlarımı ağartdım ki,
Şərim də üzü ağ olsun.
Əzəl gündən şüarımdır:
Xəyalım ərsə uça da,
Hər mənzili torpaq olsun.

Gözlərimin işığı da
Misraların gözündədir.
Dizlərimin taqəti də
Şərin, sözün dizindədir:
Büdrəməsin, yıxılmasın,
Şer, sənət məclisində
Utanmasın, sıxılmasın.

Dilə gəlir lal duyğular,
Mən onlara səs vermişəm.
Şərə cansız demə, cahil,
Hər sözə nəfəs vermişəm.
Mən köçsəm də bu dünyadan,
Bilirəm ki, şərim sağdır.
Qədirbilən bizim ellər
Hər kəlmənin nəfəsində
Nəfəsimi duyacaqdır.

11.10.1958

MƏNƏ VAXT VERİN

İşə səhər gedirəm,
 İşdən gecə dönürəm.
 İşə necə gedirəm?!
 İşdən necə dönürəm!!
 İş canın cövhəridir...
 Can işin məhvəridir.
 İşin məhvəri məndə!
 Bu məhvər geri dönür
 Mən hər işdən dönəndə...
 Mən gedirəm quş kimi,
 Qayıdıram daş kimi.
 Üzüquylu düşürəm,
 Gecənin yumağını
 Kırpiyimlə eşirəm.
 Gözümün qarasına,
 Dönür o qara yumaq.
 Mənim gündüzlərimdir
 Qaraya sarılan ağ.
 Ömrümün iki rəngli
 Sapını cəhrəm yığar.
 Bu sapların izini
 Gizlincə çöhrəm yığar.
 Bu izlər qırıq olur,
 Qırıqla alnım dolur,
 Qırıqla üzüm dolur.

İşə səhər gedirəm,
 İşdən gecə dönürəm.
 İşə necə gedirəm?!

İşdən necə dönürəm!!
 Uşağa qayğı görək,
 Arvada qayğı görək.
 Ey, rəhmətliyin oğlu,
 Sən mənə vaxt ver görək!
 Bircə tez yayılıydı
 Elektron maşınlar.
 Bir saat işləyəydik,
 Biz indiki maaşla.
 Vaxt yoxdur şer yazım,
 Vaxt yoxdur kitab açım.
 Hamama həsrət canım,
 Darağa həsrət saçım.
 Mən də sənət seçmişəm?!
 Dadıram - zəhər dadır.
 Öz aramızdır ancaq
 Jurnalistin dincliyi
 Narahatlığındadır.
 İş canın cövhəridir...
 İş çox olarsa əgər,
 Canda qalarmı cövhər?!
 Qoy rədd olsun belə iş!
 Necə, siyasi xəta?
 Bağışlasın etika,
 Üzüne tüpürərdim
 Təsəllim olmasaydı
 Əgər kibernetika.
 Vaxtın ki, bolluğuna
 Qarşıda çox ümid var,
 Sabah qəzet günüdür;
 Qəzet sənsiz də çıxar,
 Qəzet mənsiz də çıxar...

SALAM

"Salam verdim, rüşvət deyil deyə almadılar"

Füzuli

Mənim salamımı almadın nə qəm!
Qəddim kaman oldu məhəl qoymadın.
Üzümə nəzər də salmadın nə qəm!
Halım yaman oldu, məhəl qoymadın.

Vəzifən alidir, bilərəm bunu,
Mən də işləyirəm tabeliyində.
Çəkib ayağına İran sabunu
Fironluq yaşayır lap iliyində.

Bala, sürüşərsən ayağını yu!
Firon hikkəsini qovla içindən.
Sən də bir sözə yat, laylaya uyu,
Silkinib çölə çıx tövlə içindən.

"Allahın adıdır - deyirlər - Salam",
Dili salamlını Allah da əyməz.
Salamı cavabsız qoyan bir adam
Heç zaman, heç zaman salama dəyməz!

Bir dayan, sözümü kəsmə yarıda,
Qəbrini mən deyim, Füzuli qazdı.
Sultan Süleymanın məmurları da
Rüşvət deyil deyə salam almazdı.

Salam - salamatlıq, dirilik, həyat,
Salam - sağlamlıqdır, salam - qüvvətdir,
Salam - dəyanətdir, salam - qol-qanad,
Salam - məhəbbətdir, salam - hörmətdir.

Sən bütün bunları salmadın saya,
Sən bütün bunlara bir zərbə çaldın.
Basıb salamımı tapdadın guya,
Salam alçalmadı, özün alçaldın.

Salamlı düşmən də düşməni sayıb,
Salam çırpılmayıb başa qaxıncək.
Sənə salam verdim - salama hayıf!
Salam kəssin səni Misri qılıncək.

dekabr 1981

YALVARMAQ KİŞİLİK DEYİL

Heç kəs arzulamır cavan ölməyi,
Hamı istəyir ki, yüzü adlasın,
Zalim Əzrailə kefinin bəyi,
Adamın az qalır ödü partlasın.

Kalafa ağzında xəncərdir hər diş,
Caynağı bağrını qoparmalıdır.
Qapına gəldimi, əbəsdir təşviş,
Gəliblə deməli aparmalıdır.

Ağlama, əzizim, göz yaşını sil,
Dünya yaranandan qırır, doymur o.
Ona yalvarmaq da kişilik deyil,
Onsuz da heç kəsə məhəl qoymur o.

VAXT GƏLƏR...

Mən nəyi bilmirəm, canım?
Mən nədə acizəm, bala?
Yer də mənim öz məkanım,
Göy də mənimdir az qala.

Səmt küləyindən ummadım
Azadlığı, səadəti.
Mən insanam, bu sərt adım
Təslim edib təbiəti.

Yıxılsam da palıd kimi,
Bükülməyib dizim mənim.
Bərkimişəm polad kimi,
Poladda var izim mənim.

Gür çaylara od vurmuşam,
Sular dönüb işıq olub.
Yerdən günəş uçurmuşam
Günəş Yərə aşiq olub.

Mən şəhərlər salmışam ki,
Buludlara dəyir başı.
Mən qalalar almışam ki,
Tarix olub hər bir daşı.

Yollarda çox azmışam da,
Həsrət məni çəkib dara.
Tarixini yazmışam da
Qobustanda qayalara.

Neçə əsrə çilənib qan,
Min qış gedib, bir yaz qalıb.
Cavanşirdən, Koroğludan
Qeyrət mənə miras qalıb.

Dağlar mənim qılincımdır,
Göylər mavi yapıncımdır,
Sal qayalar balıncımdır,
Çağlar kinim, bir az qalıb.

Söykənmişəm indi dağa,
Dağ cürətim, qalx ayağa!
Araz düşüb aralığa,
Aralıqda Araz qalıb.

Sən Arazı, qamçı kimi
Çək keçmişin kürəyinə
Bir şəfali damcı kimi
Axıt xalqın ürəyinə.

Araz yaman ərköyündür,
Aşıb-daşır Araz yenə.
Araz sirli bir düyündür,
Əl uzatma bu düyünə!

Çağırma hər gördüyünü,
Qara-qara, ağ da ağdır.
Zaman özü bu düyünü
Əllərimlə açacaqdır.

MƏZARLARDAN GƏLƏN SƏS

Gəldinmi? Xoş gəlmisən! Uzan səssiz-səmirsiz,
Bizim dünya qərarsız, icrasız və əmirsiz...
Yaşa min il, milyon il, yaşa lap milyard sənə,
Dirilər toxunmasa, ölümlər dəyməz sənə.
Bir çeşmə mənzilin var, biz tərəfdən arxayın,
Yer üstündədir ancaq hər dələduz, hər xain.
Yeraltı dünyamızda nə səhər var, nə gecə,
Nə mətəm var, nə toy var, nə plov var, nə cücə...
Yalnız qarın güdənlər bizdə günah bilməsin,
Xəbərdar eyləyirik, bacarırsa, gəlməsin,
Nə bolluqdur, qə qıtlıq, nə varlıqdır, nə yoxluq...
Var bir iştahsızlıq, bir də əbədi toxluq...
Burdadır iztirabsız, qorxu-hürküslü həyat,
Qızıl dişin yoxdursa, arxayın-ərxayın yat.
Namərd qurbanısansa, yüz yol açıq qəbrini,
Yaracaqlar yaranı, yaracaqlar səbrini!
Məğlub kimdir? - Ağlayan! Qələbə güləndədir.
Günah öldürəndə yox, günah sən öləndədir!
Borcun varsa dövlətə ödənməmiş gəlmə ha!
Dövlətə borclu qalmaq naxoş gedir Allaha...
Arvadsansa, ərini etdin daha bəxtəvər,
Kişisənsə, arvadın özünə tapacaq ər.

* * *

Gəldinmi? Xoş gəlmisən! Uzan səssiz-səmirsiz,
Bizim dünya qərarsız, smetasız, təmirsiz.
Kommunxozdan əbədi qurtulubdur canımız,

Nə dərdimiz var bizim, nə də ki dərmanımız.
Burda heç bir təşkilat, burda divan-dərə yox.
Nə durjinnik, nə milis gələ bilmir bizə xox.
Rüşvət sözü gəlməsin burda birdən dilinə,
Qəbrin yanar, küləklər divan tutar külünə.
Burda heç kəs heç kəsə tələ qurmur bir daha,
İşləməyir başımız, şükür olsun Allaha!
Burda nə siyasət var, nə də ki, var partiya,
Hər kəsin vicdanını gətirirlər ortaya.
Vicdanlar darı boyda, vicdanlar yanar, sızlar.
Adam çox, vicdansa az, nə çoxdur vicdansızlar!

* * *

Gəldinmi? Xoş gəlmisən! Uzan səssiz-səmirsiz,
Bizim dünya kralsız, kəndxudasız, əmirsiz.
Hücum çəkə bilmirik başqa məzarstana,
Burda pələnglər belə dönüb həlim məstana.
Heç bir xalqa, millətə yuxarıdan baxmırıq,
Heç bir xalqın başına yaxşılığı qaxmırıq!
İmzasız məktub yazıb, batmayırıq günaha,
Tövbənamə edibdir anonimçilər daha.
Birdən çasıb soruşma: "hanı çoxluq və azlıq,
Hanı yerlipərəstlik, hanı bəs dəstəbazlıq?!"
Torpağın üstündədir saydığın bu bəlalər,
Yazıq, ey vah dirilər! Min dərdə mübtəlalər!

* * *

Gəldinmi? Xoş gəlmisən! Uzan səsiz-səmirsiz,
Əbədi rahatlığı qazan səsiz-səmirsiz.

1965

NƏHƏNG VARDIR

"Su qarşımda, özüm təşnə, fəqət orda nəhəng vardır"
(Kəlilə və Dimnə)

Qolu bağlı bir köləyəm zəmanənin hüzurunda,
Pəncəsində xışmalayır əjdaha tək dövrən mənə.
Həyat qəmli bir karvandır addımlayır ağır-ağır,
Son mənzilə aparacaq qoşulduğum kapvan mənə.
Nə dostların vəfası var, nə qohumun etibarı,
Nə tapılar bir hal əhli, nə bir duyan insan mənə.
Mən taqətsiz, düşmən güclü,
Əlində həm tufəng vardır,
Su qarşımda, özüm təşnə, fəqət orda nəhəng vardır.

Yoxsul - məzlum, varlı - zalım,
Aqıl - xəcil, axmaq - müdrik,
Yaltaqların əllərində oyuncaqdır şahlar yenə.
Hünərləri əsir etmiş hünərsizlər nə zamandır,
Ulduzları alışıdır Alov saçan ahlar yenə.
Dövrən belə uzun sürməz, yüksəlişin enişi var.
Bu şahlığın sütunları təməlindən laxlar yenə.
Qafil yatma, bu çöllərdə, bu dağlarda pələng vardır,
Su qarşımda, özüm təşnə, fəqət orda nəhəng vardır.

İldırım tək şaqqıldayıb haray çəkmək istəyirəm,
Zəmanənin qıfılı var fəqət sözlü dodağımda.
Vətənimə çalıb-çapır bir göy gözlü sarı iblis,
Azad gəzə bilərəmmi əsir olan torpağımda?
Eldən-elə, dildən-dilə düşsün görək bu haqq səsim,
Mən qoymaram dustaq olsun

bu şerim bu varagımda.

Dörd bir yanımla zülmətsə də,

hər kəlmədə fişəng vardır,

Su qarşımda, özüm təşnə.

fəqət orda nəhəng vardır.

05.08.1984

QİBTƏ ELƏMİRƏM...

Misir fironlarına qıbtə eləmirəm mən,
Qulların daşa dönmüş səbrinə baş əyirəm.
Başım sinəmə enməz min xəncər zərbəsindən,
Külələrin ünvansız qəbrinə baş əyirəm.

Mumiyanımaq üçün yox xəzinəmdə daş-qaş,
Qəbrim itib-batacaq - bu da gəlmir əynimə.
Mən şərimdən bir beyt yaşada biləydim kaş,
Onu sarkofaq kimi geyinərdim əynimə.

YETƏR

Yol tapıb özünə sən də axsana,
Göl kimi iylənib qaldığın yetər.
Dünyanın seyrinə bir yol çıxsana,
Daş kimi xəyala daldığın yetər.

Gülmə bəxtikəmə, gülmə kasıba,
Gecikmə toyuma, cumma yasıma,
Bu dolmaq bilməyən səbir kasama
Xəlvəti daş-kəsək saldığın yetər.

Harada gizləndim, aradın, tapdın,
Gündə birisinə sən məni yaptın,
Ömür xəzinəmi taladın, çapdın,
Məndən badi-xərac aldığın yetər!

Toxunma, qırılar qəlbimin simi,
Dost tapa bilməzsən bu Vaqif kimi,
Tarıma çəkilmiş əsəblərimi
Tar kimi götürüb çaldığın yetər!

17.I.1980

DÜNYANIN MƏNZƏRƏSİ

Dünya bir qan dəryası -
kükrəyib çağlamaqda...

İnsanlar öz içində -
gülməkdə, ağlamaqda...

Patronlar daraqdadır,
barmaqlar çaxmaqdadır,

Bəşər öz ölümünə
heyrlə baxmaqdadır.

ALİMİN FACİƏSİ

Sənin mühazirən başıma batmır,
Ayıl, ətrafına bir yol nəzər sal.
İndi uşaqlar da laylaya yatmır,
Sən isə dinəndə yatıram dərhal.

Solğun vərəqlərdən çəkib gözünü
Nə olar, bir kərə salona baxsan?
Neçə tapıntın var, fəqət özünü
Nə zaman, harada bəs tapacaqsan?

Alimsən, hər sözün əzab, işgəncə,
Səsin nə qəlb açır, nə can isidir.
Həyatda özünü itirmək, mənəcə,
Alimin ən böyük faciəsidir.

28.V.1973

ÇÖRƏK

Dünyada çörəkdir hər şeydən uca,
Süfrəyə gəldimi, ayğa dur sən.
Çörəkli araba istəsə uçar,
Çörəksiz təyyarə qalxmaz yerindən.

Qabarlı əlinlə yaşa hər zaman,
Daşdan çörək çıxar, mən deyim sağ ol!
Bil ki, hər sınaqdan, hər imtahandan,
Aclıq imtahanı çətindir, oğul!

Çörəyə bağlıdır yerdə var nə ki...
Arxa çevirəsən ona nəbada.
Atalar söyləyib: "Vay o günə ki,
Çörək athı ola, insan piyada!"

TƏZYİQ

Bu qədər möhnəti mən necə çəkim?
Çəkmir kandarımdan qəm ayağını.
Çox təzyiq görmüşəm ömrümdə, həkim,
Ancaq görməmişəm bu sayağını.

Başımda gurlayan mühərrikləri
Saymaq özümə də ağır yük olar.
Gurultu bürüyüb büsbütün yeri
Dünyada nə qədər mühərrik olar!

Beynim hər b meydanı oлубdu sanki,
Raket partlayışı, təyyarə səsi...
Başımın içinə dolubdu sanki
İran hadisəsi, Çin hadisəsi.

Çırpınır başımda yaralı bir quş
Çıxır toz altından elə bil izlər.
Səslər də yaddaşa həkk olunurmuş!
Dinir qulağımda xatirə-səslər.

Səslərin axarı çevrilir selə,
Hər səda qırılıb tökülən sini.
Bir yekəpər müdir yoğun səsiylə,
Ucadan çağırır katibəsini.

Rəis qəbul edir bu səhər özü,
Çökür kresloya fil boyda bədən.

Dönür bir çəkicə "sabah gəl" sözü
Enir gicgahıma ara vermədən.

Ulduz yağışına sən bir qulaq ver,
Qulaq ver gurlayan kəhkaşana da.
Günəşin başına dolanan bu Yer
Hay-küylə dolandır öz başına da.

Elə bil dördnala çapdı boz atlar,
Yollarda toz qalxdı, başıma endi.
Səssiz fırlanmayı bu kainatlar,
Oturub Paskala gülürəm indi.

Ay həkim, bir məni başa salsana,
Deyirsən: ürəyin solub, bürüşüb.
Bəs necə yol tapdı bu təzyiq qana?
Bəlkə deyəsən ki, "təzyiqin düşüb".

Başımı yoraraq əldən salmışam,
Yorğunluq tökülür indi gözümdən.
Cürbəcür təzyiqə məruz qalmışam,
Təzyiq gözləməzdim özüm-özümdən.

Bu təzyiq zalımın hökmünə bax da!
Dönüb lokatora sanki qulaqlar.
Ay həkim, deyəsən qonşu otaqda
Müdirin dalınca pıçıldaşan var...

ŞER ÖMRÜ

Sevincimi, kədərimi misralarla çevirmişəm,
Sevincimlə əlbir olub qəm taxtını devirmişəm.

Qəm taxtına qalxan sevinc bir az keçib qəmə dönüb,
Sevinc köklü zilim mənim qəm pərdəli bəmə dönüb.

Misra-misra sevincimi misra-misra qəm izlədi,
Söz nəhrimi zaman özü zir-zibildən təmizlədi.

Misralarım bir axarda birləşmədi şer ola,
Misralarım bir axara yerləşmədi - xeyir ola?

Hələ şair sanılmıram bu ellərin nəzərində,
Əsrlərin daş möhürü yoxsa şerin üzərində.

Haqqım yoxdur haray salıb söyləyim ki, "Şairəm mən"
Şərə - ömrü illəri yox, əsrləri sayıram mən.

DEDİLƏR

Dedilər: - Gözünün işığı getdi,
Bu cızma-qaradan əl götür, canım!
Dedilər: - Ömrün də tükəndi, bitdi...
Dedilər, dedilər... qaraldı qanım...

Dedilər: - tələşim əbəsdir, əbəş,
Qorxma, şersiz də keçinər cahan...
Dedilər: torpağı görmürsənmi bəs?
Dedilər, dedilər, dedilər yaman!..

Dedilər: daşını şerin at daha!
Beş günlük dünyadır, keyf eylə bol-bol.
Dedilər: - Yorgunsan, bəsdir, yat daha!
Amma ürək dedi: - Vaqif, ayıq ol!

QIYBƏT

Qiybət yıxdı evimizi, kişi, saxla bu qiybəti!
Bu qiybətin nə faydası, nə xeyiri, nə qiyməti?!
Fırlatmaqdan bezmədinmi onun, bunun valını sən.
Elə çırp ki, tökmə yerə dəymişini, kalını sən.
Fərz edək ki, hesabladın yüz nadüzün malını sən,
Axı, niyə verməlisən öz-özünə bu zəhməti?
Bu zəhmətin nə faydası, nə xeyiri, nə qiyməti?!

Əyrilər heç, haldan niyə çıxardır düzlər səni bəs?
Yetər daha üyütdüyün, bu nə maraq, bu nə həvəs.
Sən Allah toxta görək, ağzını yum, səsinə kəs!
Ayrı hərif tapıb sıırı bu hap-gopu, bu söhbəti,
Bu söhbətin nə faydası, nə xeyiri, nə qiyməti?!

Qadın boğazdan boşdusa bənd olma çox, boşda, burax!
Vay o vaydı kişi ola cənədən saz, başdan qıvraq!..
Bütün ölkə qiybət qırır, ölkəyə bax, millətə bax!
Yerlə yeksan olan görüm bu ölkəni, bu milləti!
Bu millətin nə faydası, nə xeyiri, nə qiyməti?!

iyun 1980-ci il

ALABƏZƏK MİSRALAR

Qaranlıqdan qorxduğumu gizləmirəm mən,
Qaranlıqda düşməni izləmirəm mən,
Qaranlıqdan heç bir xeyir gözləmirəm mən.

Tənhalıqın dəhşətini dana bilmirəm,
Robizonu bir həqiqət sana bilmirəm,
Allah necə tək yaşayır? - Qana bilmirəm.

Dost yolunda gər sinəni dumanə, çənə,
Dost balanı öldürsə də qabarma yenə,
Dost düşməne çevriləndə - yazıqlar sənə!

DİLƏNÇİ

Səni gördüm bu səhər, görməyəydim kaş dedim.
Niyə insan doğuldun, yaranaydın daş dedim...
Əsdi qəlbimin teli titrəyən əlin kimi,
Yaman pərişan oldum nərişan telin kimi.
Yana-yana söylədim, İrana bax, İrana!
Gör hafızlar Vətəni necə qalmış virana!..
Ovcuna pul basanda yanaqların pul oldu,
Ah, bu xəfif qızartı çöhrənə bir tül oldu.
Bəlkə, bəlkə ilk dəfə əl açırsan bu tində.
Bu günlərə düşməsin qapındakı itin də.
Yox, yox, bağışla məni deyən yanıldım bir az,
Çörəyi olmayanın qapısında it olmaz.

EPİTAFİYA

Ay insanlar, gəlin yaxın,
Başdaşıma durub baxın.
Sizin kimi bir insandım,
Dərdə düşdüm, oda yandım.
Ömür yolum çatdı sona,
Köçüb gəldim yer altına.
Dörd balam var - dörd nişanəm.
Üzlərində gəzməsin qəm,
Duaçıyam səhər-axşam;
Bürüməsin çən onları.
Ay insanlar, mən onları
Sizə, sizə tapşırıram!..

YAXŞI YOL, QIZIM

Qızım Vüsaləyə

Bu axşam sevinclə qəm arasında
Bir ata ürəyi kövrəlir, qızım!
Bu axşam zil ilə bəm arasında
"Vağzal" titrədir göyləri, qızım!

Bir qatar töşüyür sanki bu səsdə,
Başqa bir vağzala bir gözəl enir.
Sən bir əfsuna bax, "Vağzal" üstə
Bir vüsal, bir hicran nəgməsi dinir.

Qızım, ananın da dəyişib halı,
Bu kövrək anlar ki, xoş animızdır.
Sizin vüsalınız olan "Vağzal"
Bizim müvəqqəti hicranımızdır.

Bu gün həyatımız vağzaldı sanki,
Yoxsa dinərdimi "Vağzal" burda?
Dünya bir ağ perron, ağ zaldı sanki,
Qatarlar daşıyır vüsalı burda.

Sən gəlin gedirsən bu axşam, qızım!
Sənə bu səfərdə yar olsun Allah!
Bir ulduz fəlində baxmışam, qızım,
Ağgün olacaqsan, ağgün, inşallah!

Canın canımdandır, qanın qanımdan,
Qəlbində qəlbimin odu, qoru var.

Artıq istəyirəm səni canımdan,
Canını qorusan, canım qorunur.

Təzə ailəyə köçürsən indi,
Özünə bayraq et ədəb-ərkanı!
Sözünə qat balı, şəkəri, qəndi,
Böyüyün, kiçiyin yolunu tanı!

Qaralsa başının üstə asıman,
Şimşəklər alışsa, alışma, qızım!
Sonda deyəcəyin sözü heç zaman
Əvvəldə deməyə çalışma, qızım!

Ağzından həmişə dürr tökülsün, dürr,
Sözünlə tanınar əslimiz indi.
Ləyaqətlə otur, ləyaqətlə dur,
Tək sən deyil o, - nəslimizindi!

Üstündə durduğum zəminəm, qızım,
Bilirəm təpəni dağ edəcəksən.
Sənə inanıram, əminəm, qızım,
Bizim üzümüzü ağ edəcəksən.

Dilimin ucunda bircə söz gəzir:
Dünyada həmişə xoşbəxt ol, qızım!
"Vağzal" çalınır, qatar müntəzir.
Gedirsən, yaxşı yol, yaxşı yol, qızım!

26 avqust 1984-cü il

Vaqif Hüseynov

YENİDƏN

A dostlar, yenidən nəğmə deyirəm,
Yenidən açılıb dəyəsən səsim,
Yenidən sənətə mən baş əyirəm,
Yenidən kükrəyir eşqim, həvəsim.

Geridə qalmışam eldən dəstədən,
Qıratı, Düratı minə biləydim.
Qayıtdım yolumun əvvəlinə mən,
Ömrün əvvəlinə dönə biləydim!

23.IV.1977

İLLƏR AYRICINDA DÜŞÜNCƏLƏR...

İLLƏR AYRICINDA DÜŞÜNCƏLƏR...

*Lənkəran şəhəri 3 №-li orta məktəbinin 1953-cü il
buraxılışının 25 illiyi münasibəti ilə*

Dağa döndəribdir fərəh sinəmi,
Ürək bu salonda boşalsın, dolsun.
Deyin, kim görübdür indiyə kimi
Əvvəlki zamana qayıtmaq olsun?

Möcüzə baş verib bu gün, möcüzə!
Vaxtı geri çəkdik iyirmi beş il.
Zaman necə oldu baxdı bəs sözə?
O ki heç laylaya uyuyan deyil.

Bu necə həqiqət, bu necə xəyal?
Nə sayaq adladığ dördüdə bir əsri?
İndi nə kimyanı sən yadıma sal,
Nə iksi xatırlat, nə onluq kəsri.

Razı sala bilməz cavabım səni,
Bir dilsiz balıgam, bir qırıq neyəm.
Öyrənə bilmədim mən həndəsəni,
Qoca Pifaqordan xəcalətliyəm.

Paskal bir dağ idi, Qalua səngər,
Tənlikdən, düsturdan xəyalı azdı.
Qalxsaydı məzardan Arximed əgər
Mənim günahımı bağışlamazdı.

Etiraf edirəm mən yana-yana,
Sözüm boya deyil, şerim rəng deyil.
Dəqiq elmlər də şair olana
İlhamın özündən az görək deyil.

Nə payızı sayın, nə qışı sayın,
Bizim yaş ölçümüz bahardır, bahar.
Saçımız ağdırsa, üzə vurmayın,
Darağa ehtiyac duymuyan da var.

Biz ki sovurmadiq illəri yelə,
Qurub-yaradanlar sırasındayıq.
Yaşımız çatmayıb əlliye hələ,
Qırx birlə qırx beşin arasındayıq.

41-lə 45-in arasında biz
Gah sazağa düşdük, gah oda düşdük.
Sızladığ bir ata yarasında biz,
Yaşadıq, acığa, inada düşdük.

41-lə 45-in dartılan daşı,
Baş-başa gələndə şimşək çaxırdı.
Cəbhədə yağanda güllə yağışı
Bizim üstümüzə acliq yağırdı.

41-lə 45-in arasında biz
Yığıla-yığıla qalxdıq, dikəldik.
Hələ bərkiməmiş sümüklərimiz
Odun şələsindən cəzana gəldik.

Uçuq daxmalarda ömür sürmüşük,
Nağılda gözmişik belə salonu.
Uzun növbələrdə ölənlər görmüşük
Daşlaşan övcunda çörək talonu.

Göynərdik, bir ulduz axıb sönəndə,
Deyərdik: taleyin xətası gəldi!
Birinin atası evə dönəndə
Sanardıq hamının atası gəldi.

Keçdi qara bulud, ötdü qara yel,
Dünyada qaliblər olduq nəhayət.
Dirçələ-dirçələ Bu Vətən, bu el,
Biz də ətə-qana dolduq nəhayət.

...Tələbə dostlarım, istərim ki mən
Kükrəyəm, çağlayan bulağa dönüm.
Od alım kövrələn xatirələrdən,
Alışa-alışa çırağa dönüm.

Mürgülü vulkanam, bəndəm bir himə,
Hələ çatmamışam mən sarı simə,
Günəş od tökəndə yayda aləmə
Kölgə gərək olsa - qovağa dönüm.

Eşitsəm haraya çağıran bir səs,
Ay dərə, ay təpə, ha yolumu kəs!
Sazağa, şaxtaya düşəndə bir kəs
Həniri üz qarsan ocağa dönüm.

Sular kükrəyəndə, sellər coşanda,
Səsim mürgüləyər çaylağ daşında,
Nəğmələr uyuyar bağrım başında,
Şər soragında varağa dönüm.

İlham havalansın qoy pərdə-pərdə,
Yüz kərə demişəm, deyirəm bir də:
Babəklər, həzilər gözən bu yerdə
Qayaya çevrilim, torpağa dönüm!

ANIB O GÜNLƏRİN FACİƏSİNİ

Atamla dağlara gedirdim onda,
 Əl boyda uşaqdım, nə dərdim onda.
 Gecəydi, füsunkar, qərib bir gecə,
 Yuxuya dalmışdı çöllər xəfifcə.
 Dərin dərələrə nur ələnmişdi,
 Ay sanki hər yana səpələnmişdi.
 Lalələr yanırdı ay işığında,
 Çinarlar bir gəlin yaraşığında...
 Atamla dağlara gedirdim onda,
 Əl boyda uşaqdım, nə dərdim onda!
 Duz alıb gedirdik dağda bir xana,
 Dağlar bürünmüşdü çənə, dumana...
 Öküzlər çəkirdi arabamızı,
 Öküzlər gedirdi lap mızı-mızı.
 Atam heyvanları yaman vururdu,
 Yox, atam vurmurdu, zaman vururdu.
 Öküzlər çəkmirdi, qırmanc enirdi,
 Atamın göz yaşı giləlenirdi...
 Yollarda yüz kərə enirdi yerə,
 Yazıq qoşulurdu tərs öküzlərə.
 Atam ağlayırdı, mən ağlayırdım,
 Ah, onu nə sayaq qucaqlayırdım!..
 Birdən bulud gəldi Ayın üzünə,
 Buludlar yayıldı göyün üzünə.
 Tutdu dolaylarda yağışlar bizi,
 Yorub əldən saldı yoxuşlar bizi.

İldırım şığıdı başımız üsdən,
 Sıldırım qayalar səs aldı səsdən,

Yollar uzanırdı elə bil qəsdən,
 Sellər dərələrdə şaqqıldayırdı,
 Sellər durna kimi qaqqıldayırdı...

Külək hıçqırtımı alıb gedirdi,
 Səsimi dağlara salıb gedirdi,
 Qəlbimi daşlara çalıb gedirdi,
 Gözümün yaşını yuyurdu yağış,
 Dağların başını yuyurdu yağış...

Atam əllərini qaldırıb göyə,
 Yağış ara versin, dayansın deyə,
 Yazıq yalvarırdı çərxi-fələyə.
 Nə yağış kəsirdi, nə o, kəsirdi,
 Şimşək şığıyırdı, külək əsirdi.

Atam yana-yana bayatı dedi,
 Amansız fələyə qəm atı dedi,
 Yelləyib əlini: "Qoy Allah kəssin
 Belə yaşayışı, həyatı" - dedi.

Dedi: "Yüküm duz mənim,
 Dərd-sərim yüz mənim,
 Yerdə heç nəyim yoxdur,
 Ay mənim, ulduz mənim..."

Yağışlar kəsəndə yetişdi mənzil,
 Yekə xarallarda duz qalmamışdı.
 Məğlub bir əsgər di atam elə bil,
 O hələ bu qədər qocalmamışdı.

Xan tutdu atamın ağ saqqalından,
 Çəkib vəhşi kimi yelə sovurdu.

Qoşuldu yellərə şadlığım, aman!
Sanki sevincimi yelə sovurdu.

Elə bil əl atıb ürəyimə xan
Yoldu açılmamış arzularımı.
Elə bil tutuldu yenə asiman,
Döydü dolu, yağış arzularımı.

Hər ağ tük elə bil zamanın oxu,
Bu oxlar sinəmə sancıldı indi.
Yox, saqqal deyildi xanın yolduğu,
Bir ağ gün görməyən körpəliyimdi...

Düşdü alovlara uşaq xəyalım,
Sinəmdə ox yeri sanki göz-gözdü.
Ata saqqalını üzən o zalım
Körpə ayağımı torpaqdan üzdü!

...Yeridi fəsillər, yeridi illər,
Yıxdı zaman özü qəm dünyasını.
Körpə arzulara açıldı səhər,
Əbədi qaytardıq ömrün yazını.

Elə bil dünyaya gəlmişəm yeni,
Gülürəm səadət beşiyində mən.
Anıb qara günün faciəsini
Durmuşam ağ günün keşiyində mən.

ÖMRÜN BİR ANI

Əlimdəki şəkildə ömrümün bir anı var,
Ömrün də sükutu var, ömrün də tufanı var.
Şəkildə mən gülürəm, dişim qar kimi düm ağ,
Bu pərişan çöhrəmdə gülüş solğun bir çıraq...
İzdihamlı şəhərdə azan bir uşaq kimi
Gülüş elə o sayaq gəzir uşaq çöhrəmi.
Sanki silah gücünə gülmüşəm şəkildə mən;
Gör nə yaman arığam, ölmüşəm şəkildə mən.
Bombalanmış səngər tək ovurdlarım batıbdır.
Sanki dodağım üstə "çörək" sözü yatıbdır.
Gözlərimdə zamanla üzləşməyən savaşım,
Xəzan görmüş fidanam, tökülür əyin-başım.
Neçə yerdən qırılmış köynəyimin milləri,
Şəklə zaman and verib: "Müharibə illəri".

ANAYA ALQIŞ

Soruşmayın adını, ünvanını, yerini,
Zəmanə dəyişibmiş, sən bir işə bax, işə -
Parçalayıb dişilə sərhəd məftillərini
Bir ana gəlməliymiş oğlu ilə görüşə.

Ötdü neçə payız, yay, ötdü neçə bahar, qış,
Ana dedi: "Gəl bəri...". Oğul dedi: "Gəl bəri..."
İntizar sona yetdi, yenə anaya alqış!
Sərhəddi aşıb gəldi onun ölüm xəbəri.

KRİM DƏFTƏRİNDƏN

I. Tələsirəm

Tələsirəm görüşünə
 Kırım! Kırım!
 Qanadlayıb səmaları
 Gəlirəm mən.
 Sənin döyüş şöhrətini
 Bilirəm mən.
 Yanağında güllə yeri
 Şırım-şırım.
 Yollar uzun, yollar düyün
 Yumaq kimi.
 Tələsirəm görüşünə
 Uşaq kimi.
 Düyünləri qoy açmadan
 Qırım! Qırım!
 Tələsirəm görüşünə
 Kırım! Kırım!
 Bir okean qoynundayam -
 O səmadır.
 Uçan mənəm, ya təyyarə?
 Müəmmadır.
 Qara dəniz, dodaqların
 Qaçır yenə...
 Ağ ləpələr, ağ dişlərin -
 Mərcan kimi.
 Torpaq altda bir-birini
 Qucur yenə

Neçə xalqın oğulları
 Bir can kimi.
 Sevincimin silsiləsi
 Tarım-tarım.
 Sakitliyim, həyəcanım
 Kırım! Kırım!

II. Qara dəniz

Bu adı kim verib? De niyə? Haçan?
 İlk dəfə kim onu qara görübdür?
 Mavi köynəyinin bəndini açan
 Bağrının başında yara görübdür-
 Sönən mərmilərdir onun yarası,
 Batan gəmilərdir onun yarası.

Güllər açılmışdı sahil boyunca,
 Güllə açılarda görməmişəm mən.
 Sevinclər saçılır burda doyunca,
 Kədər saçılarda görməmişəm mən.
 Mətləm saxlayırlar Sapun-Qarada,
 Hələ ağlayırlar Sapun-Qarada.

Niyə Qara dəniz deyilib ona?
 Mavidən mavidir suları fəqət.
 Qranit qayalar əyilib ona,
 Qranit qaya yox, qranit hiddət!
 Bu hiddət sönməyib Sevastopolda,
 Çox sevinc dönməyib Sevastopola.

Hamar da olursan bir ayna təki,
Gah da ki püskürən vulkan olursan.
Qoynunda o qədər insan yatır ki,
Bəzən də sanıram insan olursan.
İnsan təbiətli Qara dənizim!
Mənim dəyanətli Qara dənizim!

Bu torpaq altında min-min ata var,
Ay dəniz, qıy vurub atamı səslə!
Analar böyütdü bizi, analar,
Atalar saxlayır sinəsi üstə...
Atalar qorudu dincliyimizi,
Atalar qorudu gəncliyimizi.
Mənim yaz nəfəsli Qara dənizim!
Mənim ata səsləli Qara dənizim!

III. Ayıdağ

Ayıdağ! Ayıdağ!
Gəl keçmişə qayıdaq,
Əsrləri çevirək
Duzlu bir roman kimi.
Görün alatoranda,
Görün lap duman kimi;
Hər necə görünürsən
Qəbulumdur, görün kaş!
Səni kim tilsimləyib,
Səni kim eləyib daş?
Necə "vird" oxuyub ki,

Ayı dönüb dağ olub,
Qovuşub ölməzliyə,
Ölümdən uzaq olub?
Ayıdağ! Ayıdağ!
Əsrləri oyadaq!
Bir ayının belində
Neçə qoşun basılıb?
Neçə nakam məhəbbət
Sıldırım qayalara
Qızıl qanla yazılıb?
Başını pəncən üstə
Qoyub yatdığın yetər!
Fikrə getdiyin yetər!
Dərdə batdığın yetər!
Səni kim kəşf edlənib,
İlk sakinin kim olub?
O bəlkə cani olub,
O bəlkə hakim olub.
Bəlkə səyyah olub o?
Bəlkə adi bir qaçaq?
Yunanlardan, ya bəlkə
Türklərdən söhbət açaq?..
Sonra knyazlar gəlib,
Tökülüşüb qraflar,
Əzmə-büzmə xanımlar -
Başdan-başa kraxmal.
Qağayılar səksənib,
Uçub uzağa qonub.
Bir dodağın boyası

Başqa dodağa qonub.
Düz olmaz, desəm bura
Peterburq, ya Orlean
Bakirəsi gəlibdir.
İlk busələr gəlməyib.
Bura ilk busələrin
Boz dumana bürünən
Xatirəsi gəlibdir.

Qara dəniz qəzəbdən
Qabarardı, daşardı-
Tərpənməzdi Ayıdağ,
Dəbərməzdi tükü də,
Ayıdağa nə vardı!
Ayıdağ! Ayıdağ!
Öz aramızdır ancaq
Yeri var buna görə
Zopa ilə döyülsən!
Yaxşı ki, daş ayısan,
Əsil ayı deyilsən!

Bir zaman dik atıldın
Topların nərəzindən.
Üstünə od töküldü
Faşist təyyarəsindən.
Yandın, dinə bilmədin,
Boğdun öz qəzəbini.
Bilib daş olduğunu
Söydün daş əsəbini.
- Daş niyə dözməlidir?

Susmalıdır daş niyə?
Bir udumluq havaya,
Bir addımlıq yerləşə,
Bir atımlıq nifrətə-
Söylədin ki: - TƏŞNƏYƏM!
...Fürerin tulaları
Ayıdağa cumdular.
Gizli deyil ki, ondan
Yağlı tikə umdular.
Ayıdağın təmkini,
Əzəməti, vüqarı
Tamam quduzlaşdırdı
Yarımqudurmuşları.

Onlar insan adına
Yaraşan nə vardısı
Burda çölə atdılar.
Ulduzlara hürdülər,
Aya güllə atdılar.
Yenə susdu Ayıdağ,
Gec dindi, güc dindi o.
Öz keçmiş şöhrətiylə
Xumarlanır indi o.

Ayıdağ! Ayıdağ!
Deyəsən uzaq getdik,
Gəl bu günə qayıdaq.
Keçib gedən dərdləri
Qoy dəfn edək, qoy udaq!
Çöhrənə nur dağılıb,

Yaraların sağalıb,
Gülür sənın də üzün,
Gülür mənım də üzüm
Burda öz taleyimin
Ağasıyam mən özüm.
Əcdadımın şöhrəti
Qızıl xətlə yazılıb
Ən qədim qalalara.
Sən də sağ ol, Ayıdağ,
Al günəşi hər səhər
Belində gətirərsən
Artekdə balalara.
Söylə, şerimdə sənə
Ayıdağımı söyləyim,
Yoxsa deyim "Daş qala"?
Gücün çatar bilirəm
Hər yol azan yağını
Eyləyəsən daşqalaq!
Ayıdağ! Ayıdağ!
Gəl dünyanı oyadağ!

MƏNİ BİR HAVADA
GÖRMƏYİB HEÇ
KƏS...

Mənə vaxt verin

MƏNİ BİR HAVADA GÖRMƏYİB HEÇ KƏS...

Məni bir havada görməyib heç kəs,
Gah aşib-daşıram dağ çayı kimi;
Gah da birdən-birə tükənir həvəs,
Düşürəm sahilə lal qaya kimi;
Bağrımda nə haray, dilimdə nə səs...

Məni bir havada görməyib heç kəs,
Vaxt olur sadəlik etalonu tək
Adıma, özümə tapılmaz əvəz;
Vaxt olur bir gecə eşalonu tək
Məchul kölgələrlə doluram əbəs...

Məni bir havada görməyib heç kəs,
Mən bir hava çalır könlümün simi.
Ürək bir havada dayana bilməz
İyirminci əsrin havası kimi;
Məni bir havada görməyib heç kəs.

28.VI.1973

BƏLKƏ DƏ...

Dəvə dözümlüyəm, daş səbirliyəm,
Əsrin hər üzünü üzüm görübdür.
Yay - afrikalıyam, qış - sibirliyəm,
Payız ürəyimdə yaz hönkürübdür.

Dəniz tək qabarar, çəkilər sinəm.
Sinəm od püskürən nəhəng bir körük,
Dünyanın xoşbəxti bəlkə də mənəm -
Sevincim də böyük, qəmim də böyük!

MƏZHƏKƏ QURTARDI

Gah aşpaz olmuşam, gah da qalayçı,
 Sonra da şeytana papaq tikmişəm.
 Döyənək edəndə əlimi qayçı
 Başqa bir peşəyə hücum çəkmişəm.

Fırçamla dolaşdım hər bir yeri mən,
 Hopdu rənglərimə yazın iyi də.
 Görüb donda-dona girənləri mən,
 Dedim, bacararam artistliyi də.

İllərlə səhnədə külüng döymüşəm,
 Qarşımda açılıb dərin bir dərə.
 İllərlə özümü dartıb öymüşəm,
 Ancaq nahaq yerə, çox nahaq yerə.

Məzhəkə qurtardı, pərdəni salın!
 Burnumdan uzağı görə bilmirəm.
 Mənim ərizəmi nəzərə alın,
 Daha heç bir rola girə bilmirəm!

SAXLAYIN BU OYUNU

Ürəyimdə bir parça od,
 Gözlərimdə - dolan bulud -
 Şərə gəldim.

Bir az şöhrət həvəsilə,
 Bir az qəlbin öz səs ilə -
 Şərə gəldim.

Uşaqlığım
 Çöl-bayırdan yığışmamış,
 Nə ölçüyə, nə qəlibə
 Sığışmamış,
 Dəli-dolu,
 Ürəyi boş, əli dolu -
 Şərə gəldim.

Gah boşaldım, gah da doldum,
 Öz səsimə heyran oldum,
 Xumarlandım.
 Təriflərlə sıgallandım,
 Tumarlandım.
 Tərif məni
 Tiryək kimi məst elədi.

Kim əl çaldı şərəfinə -
O da mənə qəsd elədi.

İndi...
Sönüb odum.
Quruyubdur
Gözlərimdə buludum...
Zərərin yarısından
Qayıtmaq da xeyirdir.
Ən ağır yük - şerdir.
Sən ey aldanmış ilham,
Vida üçün əlini
Mən sıxmaq istəyirəm.
Saxlayın bu oyunu,
Mən çıxmaq istəyirəm...

KƏDƏR

Kədər bir həyasız, üzlü qonaqtək
Qapını döymədən girər içəri.
Sən qovmaq istəsən, kövrələr ürək,
Daha da əzizlər o, bu ləçəri.

Elə ki, yol tapdı ürəyimizə,
Elə ki, özünə yer eylədi o;
Olub qızıl ilan, qanadlı gürzə,
Görürsən qanına yeriklədi o.

Görürsən sovurur iliyini də,
Elə ki, büsbütün qurudur səni;
Elə ki, lap kəsir köləyini də,
Elə ki, özündə əridir səni;

Ölüm qəhqəsi dinir səsində,
O, öz zəfərini aləmə yayır.
Kədər - bir ürəyin faciəsində
Min ürək yıxmağa qüvvə toplayır.

Ay mənim əzizim, ay qan qardaşım,
Sən uca bir qaya, sıldırım dağ ol;
Kədəri təslim et, ucalsın başım,
Kədəri dərde sal, mən deyim sağ ol.

ÜRƏYİMƏ BAX

Gəncliyim ulduz tək qaralıb, sönüb,
Başıma çən düşüb, duman düşübdür.
Yaşımın çoxluğu Araza dönüb
Bizim aramıza yaman düşübdür!

Bir od vurmusan ki, duyğuya, hissə,
Donub gözümdə yaş, dodağımda ah.
İl ilin ardına düşünlənibsə,
Zaman tələsirsə, məndə nə günah?

Yaylaqdan qışlağa köçübdür sürü
Qalıb qar altında nə qədər ocaq.
İllərin qarını üstümdən kürü,
Sən qaldır sinəmi, ürəyimə bax.

MƏNİM ÜMİDİM

Sabah qızım ümidimi aparacaq məktəbə,
Ümidimin qapısını sabah qızım açacaq.
Sevincimi daşısınlar qucaq-qucaq məktəbə,
Sevincimi ümidimdən ayırməsınlar ancaq.

Ümidimlə qar üstündə ayaqyalın gəzmışəm,
Şaxta vurub, sazaq kəsib ümidimi o ki var.
Ata əli həsrətilə yanib saçım, dözmüşəm,
Bir də ata əllərinə həsrət qalması saclar.

Ümidimi xərcləmişəm ağır illər boyunca,
Ümidimin səxavəti sənə tanışdır, ürək!
Yeməmişəm, yatmamışam, gülməmişəm...doyunca,
Ümidimi yemişəm mən atlı olanda çörək...

Sabah qızım ümidimi aparacaq məktəbə,
Müəllimlər sanacaq ki, qayıtmışam təzədən.
Soruşmayın yaşımlı siz, dəxli varmı mətləbə?
Ümidimin saçlarına düşür indi təzə dən.

Hanı mənim oturduğum tanış parta görəsən?
Necə? Necə? Köhnəlmişdi, tulladınız bir yana?
Müharibə görən parta, bilirsənmi, gərək sən
Muzeylərdə qoyulaydın ən möhtəşəm salona.

Hə, görəsən, sabah yolda maşın-filan olarmı?
Yox, yolların sürətini saxlamazlar, bilirəm.
Yaxşı, birdən saxladılar... belə yalan olarmı?
Mən özümlə danışiram, mən özümlə gülürəm.

Yol keçənlər biləcəkmə gələn qızımdır mənim?
Ona kömək edəcəklər bəlkə yolu keçməyə.
Gərək bu gün mən danışam, gərək bu gün mən dinəm,
Ümidimlə qızım gedir al günəşi içməyə.

Qədəmləri səkilərə naxış-naxış düşəcək,
Yatağına sığmayacaq nə ürəyim, nə dilim.
Sabah məktəb dənizinə bir ağ yağış düşəcək,
Mirvariyyə dönəcəkmə bu ağ yağış nə bilim?..

AĞLAMAQ İSTƏYİRƏM

Fələk məndən alır kam,
Yanır odarda ilham.
Doluxsunmuş buludam,
Ağlamaq istəyirəm,
Ağlamaq istəyirəm...

Hava çənli-çiçəkli,
Yolum daşlı-kəsəkli,
Sirdaşım olsun təklik...
Ağlamaq istəyirəm,
Ağlamaq istəyirəm.

Qış ağartmış dişini;
Ölüm görür işini.
Fələyin gərdisini
Saxlamaq istəyirəm,
Ağlamaq istəyirəm.

Əsdi səhər nəsimi,
Qopdu qəlbimin simi.
Dəli bir ümman kimi,
Çağlamaq istəyirəm...
Ağlamaq istəyirəm.

Əcəl kəsdi qapımı,
Can itirdi tabını.
Ömrümün kitabını
Bağlamaq istəyirəm,
Ağlamaq istəyirəm,
Ağlamaq istəyirəm.

QƏRİBSƏDİYİM AXŞAM

Axşam qəribsədim, kövrəldim yaman!
Axşam doluxsundum yaz səması tək.
Sənin baxışında sürünən duman
Sandım ki, üzümə pərdə çəkəcək.

Elə bir pərdə ki ... görünməz olar
Yaxın da, uzaq da, doğma da, yad da.
Qara bir qurğusun gözümə dolar,
Dolar ürəyimə bir azgın od da.

Alışa bilərəm bu oddan gülüm,
Sıyrıl çıx dumandan, buluddan, gülüm!

Bu qəm dəryasından sıçra sahilə,
Bu qorxunc yuxudan oyan, əzizim!
Ömrün qurubuna vaxt var ki hələ...
Hara tələsirsən, dayan, əizim!

Yaşından qabağa qaçma, gülərlər,
Qayğılı görünmək vaxtına qalıb.
Sarılsın boynuma qoy o gül əllər,
Necə çıxacağam? - Baxtına qalıb.

Baxtından sən nə küs, nə də ki inci,
Hər eşqin yolunda tapılmır inci.

29.V.1973

VAXT GƏLƏR...

Mən nəyi bilmirəm, canım?
Mən nədə acizəm, bala?
Yer də mənim öz məkanım,
Göy də mənimdir az qala.

Səmt küləyindən ummadım
Azadlığı, səadəti.
Mən insanam, bu sərt adım
Təslim edib təbiəti.

Yıxılsam da palıd kimi,
Bükülməyib dizim mənim.
Bərkimişəm polad kimi,
Poladda var izim mənim.

Gür çaylara od vurmuşam,
Sular dönüb işıq olub.
Yerdən günəş uçurmuşam
Günəş Yərə aşiq olub.

Mən şəhərlər salmışam ki,
Buludlara dəyir başı.
Mən qalalar almışam ki,
Tarix olub hər bir daşı.

Yollarda çox azmışam da,
Həsrət məni çəkib dara.
Tariximi yazmışam da
Qobustanda qayalara.

Necə əsrə çilənib qan,
Mən qış gedib, bir yaz qalıb.
Cavanşirdən, Koroğludan
Qeyrət mənə miras qalıb.

BURDA ŞƏKƏR İLƏ

Burda Şəkər ilə yanaşıyam mən,
O, sinə daşdır, baş daşıyam mən.
Köçdü bu dünyaya gör nələr üstə:
Yazıq daşa döndü sinələr üstə.
Məni hər məclisdə başa çəktilər,
Başda baş apardım, başdan əkdilər.
Dedilər: canında bu əda ki var,
Ondan ən münasib başdaşı çıxar.
O çağdan başdaşı olmuşam burda,
Şəkərin yoldaşı olmuşam burda.
İkimiz də daşlıq, ikimiz də daş,
Əbədi qardaşlıq, əbədi qardaş.

15.V.1973

POETİK SAVAŞMA

Şəkər Aslana

Bu gün bir yay kimi gərildi əsəb,
Dayandığ üz-üzə, gəldik söz-sözə.
Bir çılğın etiraz, bir kövrək qəzəb
Hardansa yol tapdı ürəyimizə.

Çoxdan gözləyirdik sanki bu günü,
Acı söz üstündə yarışa çıxdıq.
Azalda-azalda ürək yükünü
Az qala yenidən barışacaqdıq.

İllərin tozunu təmkinlə sildik
Ən kiçik xətanın üzündən belə.
Acı bir istehza kəşf edə bildik
Ən gözəl kəlmənin özündə belə.

Zamanı elə bil tutub öylədik,
Vaxtın boğazına doldurduq buzu.
Bu söz savaşında sübut eylədik
Yaman həzircavab olduğumuzu.

28.V.1973

VAQİFƏ

Mən də tipəm,
Sən də tip.
Məndə pul var,
Səndə cib.
Ağızları ciblərin
Məndə açıq,
Səndə kip.
Bip,
Bip,
Bip!!!

Şəkər Aslanov

ŞƏKƏRƏ

Tipliyimə sözmü var? -
Bəli, tipəm mən.
Bu söz üçün ağzından
Gərək öpəm mən.
"Məndə pul var"
misrası
Döşümə yatdı.
"Səndə cib var"
sətri də
ağlma batdı.
Qaldı ciblərin açıq,
Ya kip olması:
Burda gərək bir qədər
Uzansın yazı.
Bəli, qardaş ciblərin
Açıqdır, açıq.
Bilirəm, gəlməz sənə
Bu sözüm açıq;
Niyyətini, qəsdini
Duyub el hamı...
Quşu quşla tutarlar,
Düz tapmışammı?
Bilirsənmi ciblərim
Nə üçün kipdir?
Kipdir ona görə ki, -
Anam tikibdir.
Bilirsən niyə tikib? -
Avamsan, avam!
Cibimə pul qoyarlar -
Ondan qorxuram,
Yaman qorxuram!

HƏR YOLUMUZ HƏQİQƏT...

Hər yolumuz həqiqət
olsaydı, nə qəmimiz!
Dərin-dərin deryada
batardımı gəmimiz?
Can atdığımız hər şey
asan gəlsəydi ələ,
Həyat bənzəməzdimi
bir fahişə gözələ?
Hər addımda çıxmasa
qarşıya min maneə,
Bir ömürlük arzuya
bəs eylər bir saniyə.
Atın mənim yoluma,
harda dağ var, dərə var.
Yolum keçilməz olsa,
ömür yolum uzanar.

03.VII.1973

MƏNİ İZLƏYİN Kİ...

Mən özüm söyləsəm düşərlər şəkə,
Barı siz anladın düşmənlərimə.
Min böhtan, milyon şər, yüz milyon ləkə
Kölgə sala bilməz bir hünərimə.

Böhtana düşdükcə bəllurlaşırım,
Düşmənim vardısı, demək, varam mən!
Nadan dost görəndə aşib-daşıram,
Ağıllı düşməne minnətdaram mən.

Heç kəs ayrına turş demir axı,
Turş ayrılan içəndə üz turşutmuram.
Məni sarsıtsmayıb min tənə dağı,
Sönməz tufanda da haqdan yanan şam.

Vaxt olub üstümə qoşun yeriylə,
Ehtiyac da məni çökdürməyib diz.
Dumana düşmüşəm - duman əriyib
Dənizə düşmüşəm - quruyub dəniz.

Dar gündə aradan tez çıxanları
İblisin özüylə lap tən bilmişəm.
Üzə gülə-gülə ev yıxanları
Dünyada ən güclü düşmən bilmişəm.

Məni addım-addım izləyən, pusan
Min tərif üyüdə, bir məqam gəzər.

Vaqif Hüseynov

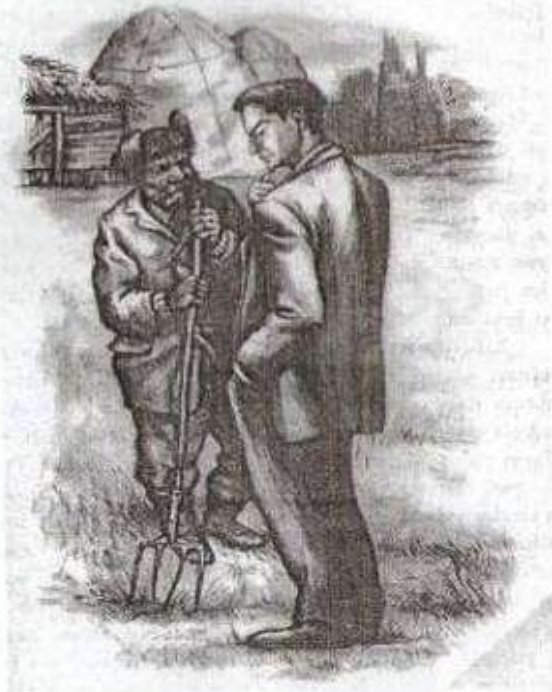
Düşmənlə döyüşmək asandır, asan,
Dost cildinə girən düşməndən həzər!

Fitnələr önündə qurudum, susdum,
Qəlbim də bənzədi qırılan simə.
Ən qəddar düşmənsə ən yaxın dostum
Kimə inanım bəs, ilahi kimə?!

Yox mənim qopmadı qəlbimdən bu səs,
Heç kimdən, heç kəsdən yoxdur gileyim.
Siz ey düşmənlərim, hardasınız bəs,
Məni izləyin ki, mürgüləməyim.

1976

GƏNCLİK VƏ QOCALIQ

Mənə vaxt verin

GƏNCLİK VƏ QOCALIQ

Dünyaya gəlmişəm səndən xəbərsiz,
Bilmədim nə zaman doğuldun sən də.
Dağlar yaransa da çəndən xəbərsiz,
Dağlar xumarlanır dumanı, çəndə.

Elə mən də sənə gözəlliyindən
Xumaram əbədi, məstəm əbədi.
Alnımdakı qırıq, saçımdakı dən:
"Sizi ayırmağa gəlmişəm" - dedi.

Əsdi səhər-səhər ilk bahar mehi,
Üfüqdə alışdı bir üzük qaşı.
Gün doğdu, çən keçdi, tökülən şəhi
Sən mirvari sandın, mənə göz yaşı.

Çağırdın adımı ilahi səsle,
Baxdım yoxuşlara, doğrandım şan-şan.
Sən dağı çıxırdın min bir həvəslə,
Mən dağı enirdim yorğun, pərişan.

Həsret dolaşacaq həmişə Yeri,
Hicran qılıncını sıyracaqdır.
Gecikən, tələsən məhəbbətləri
Zaman yoxuşlara ayıracaqdır.

04.XI.1977

QOCA VƏ QARI

Əziz qarısını basdırıb qoca
Ağır addımlarla evinə döndü,
Az qaldı divarlar üstünə uça,
Ocağı qaraldı, çırağı söndü.

Plov dəm alırdı ocağın üstə,
Lampa da əvvəlki lampaydı elə.
Ucadan çəmkirdi uşağını üstə:
- Ay bala, işığa nə oldu belə?

Uşaq babasına heyrlə baxdı,
Qaşları dartılıb çəkildi tarım.
Qocanın sözündə şimşəkmi çaxdı,
Uşağın bağrına düşdü ildırım?

Gözündə deyəsən yaş gilələndi,
Üzünü kənara çevirdi dərhal.
Qoca bir ah çəkdi, Yer silkələndi,
Töküldü başına neçə min sual.

İllər düyünləndi biri-birinə,
Sanadı gördü ki, əlli düyündü.
Tufanda keçmişdi o qız əlinə,
Aynatək təmizdi mavi göy indi.

Əlli il yanaşı addımladılar,
Əlli il bir oldu dərd-sərləri.
Bulud ələdikcə göydən yerə qar
Köhnə dəyirmanın döndü pərləri.

Özü də qocalıb düşmüşdü əldən,
Köhnə dəyirmandı elə özü də.
Qorxu bilməmişdi o ki əzəldən,
Bir yol dolmamışdı hələ gözü də.

Döyüş də görmüşdü, ölüm də, qan da,
Dost itkisinə də az yanmamışdı.
Bir ana qəlbində fəryad qopanda
Ürək alışmışdı, göz yanmamışdı.

Odur ki gözündə görünməzdi yaş,
Odur ki dilindən qopmazdı fəryad.
Odur ki bağrında hayqıran tələş
Bir sözlə, bir səsə dönməzdi heç vaxt.

Bəs, indi nə oldu qocaya birdən,
Niyə çiyinləri qalxıb enirdi?
Yoxsa ki düşmüşdü tavandan, girdən?
Odur ki, göz yaşı gilələnirdi.

Dağılıb getmişdi qonum-qonşular,
Yuxuya getmişdi nəvə də çoxdan.
Qoca düşünürdü: "Bu insan ki var
Görəsən nə sayaq var olur yoxdan?"

Sonra da varlıqdan yoxluğa dönür,
Nə bilim başına nə gəlir daha?"
Qocanın gözündə məhəbbət sönür -
Ulu fələklərə, qadir Allaha...

Bir qoşun vahimə dolaraq evə
Varlığı gəmirir, əzir, üyüdür.
Anladı ömründə qoca ilk dəfə -
Təklilik dəhşətlərin ən böyüyüdür!

Əl çəkib xəyalın qızıl yalına
Qoca qəm bürcünə qalxıb dikəldi.
Bütün tənhalərin yandı halına,
Allaha, üstəlik, yazığı gəldi.

Külək oxşayırdı çöldə baharı,
Qocanın bağrında bəs niyə qışdı?
Beş qarış torpağa sığışan qarı
Onun həyatında dəre açmışdı.

... Keçdi yan otağa, gördü nəvəsi
Yatır mışıl-mışıl, çöhrəsi çox şən.
Qocanın kükrədi həyat həvəsi,
Öyilib uşağın öpdü üzündən...

QOCALAR

Palıdla aparar ömür bəhsini,
Gah bəmə, gah zilə çəkər səsini,
Görüb nəvəsini, nəticəsini,
Körpələr qalxdıqca qalxar, uclar -
Qocalar.

Hər kəlməsi sadə, hər sözü şaya,
Səslərin axarı bənzəyər çaya,
Dönüb Ərəstuya, İbn Sinaya,
Yüz alim çağırırsan əyər, bac alar -
Qocalar.

Gözünün düşməni bələdir, şərdir,
Dünən də nər idi, bu gün də nərdir,
Hər biri Koroğlu qeyrətli ərdir,
Şahların başından qızıl tac alar -
Qocalar.

Göynəyər sovulan xəzəllərə də,
Qəlbində yer verər qəzəllərə də,
Baxar oğrun-oğrun gözəllərə də,
Əfəl oğlanları qınar, acılar -
Qocalar.

QOCALDIM

Qocalmışam, boşalıbdır çənəm indi,
Əyləməyir məni heç bir sənəm indi,
Arxayındır dədəm indi, nənəm indi,
Arvadım da arxayındır - zərərsizəm,
Heç bir kəslə işim yoxdur - zəhərsizəm.
Tərki-dünya bir dərvişlə tənəm indi,
Cavanlara lağ eyləyən mənəm indi.

Zəmanə gör nə dəyişib, xarab olub!
Hər xumar göz bir piyalə şərab olub!
Gözəllərin gül nəfəsi güləb olub
Səpilibdir küçələrə, meydanlara.
Qızlar indi papaq tikir şeytanlara.
Oğlanların çirkini də sirab olub!
Soyuyubdur, buzlaşıbdır sinəm indi
Əyləməyir məni heç bir sənəm indi.

Bahar nə tez gəlib-getdi? - heç bilmədim.
Güllərimi kim xar etdi? - heç bilmədim.
Arzularım niyə bitdi? - heç bilmədim.
Xəzan görmüş bir yarpağam budaq üstə,
Dodaqlarım daha qonmur dodaq üstə.
Sevənlərim hara itdi? - heç bilmədim.
İstəklərddən, həvəslərdən genəm indi,
Arxayındır dədəm indi, nənəm indi.

Arvadım da arxayındır - zərərsizəm,
Xeyli vaxtdır qurumuşam - bəhərsizəm,
Qayğısızam, fərəhsizəm, qəhərsizəm,
Könlüm, gözüm gözəlliyi içmir daha,
Tavansızam, kirdarsızam, təhərsizəm.
Dərələrə çöküb qalan çənəm indi,
Tərki-dünya bir dərvişlə tənəm indi.

Heç bir kəslə işim yoxdur - zəhərsizəm,
Türk edilmiş bir köhlənəm - yəhərsizəm,
Hökmdaram - ölkəsizəm, şəhərsizəm,
Məhəl qoyan yoxdur indi sözlərimə,
Yavaş-yavaş axşam çökür gözlərimə,
İnnən belə gündüzsüzəm, səhərsizəm.
Cavanlara lağ eyləyən mənəm indi,
Qocalmışam boşalıbdır çənəm indi...

Vaqif Hüseynov

QOCALARIN NƏĞMƏSİ

Yayda kölgəliklər məskənimizdir,
Soba kənarıdır qışda yerimiz.
Yazda sevincimiz çaydır, dənizdir,
Payızda xəzələ göynəyərək biz.

Dursa da yollarda naxışlarımız,
Yenə fəxr edərək oğulla, qızla.
Keçmişə boylanar baxışlarımız,
Sabaha baxarıq inamımızla.

Dünyada baladan şirin də, nə var?
Sevincdən, fərəhdən kövrəlir ürək.
Bizim nazımızla yetən balalar
Bizi əzizləyir balaları tək.

07.XI.1977

DAG ÇAYI QIZILARIN OLAR QIZILAR

DƏNİZ ÇAĞIRIR

Mənə vaxt verin

DAĞ ÇAYI QIZLARIN OLAR GECƏLƏR

Gecə. Çay kənarı. Sular qapqara...
Bir azdan gümüş Ay bədirlənəcək.
Bir azdan gözəllər gələcək bura,
Bir azdan sahillər ətirlənəcək.

Bənövşə qoxulu paltarlar yenə
Gərəksiz bir şey tək atılacaqdır.
Şəfəqlər altında ağaran sinə
Qabarıb sulara dartılacaqdır.

Bir dağlı adəti hələ də yaşar.
Dağ çayı qızların olar gecələr.
Bura qoca gəlsə, karıxar, çaşar,
Bura cavan gəlsə, həyədan ölər.

Müqəddəs sayılar qız çimərliyi,
Ətrafdan bir kişi həniri gəlməz.
Qızlıq tərəvəti, qızlıq tərəliyi
Qarışar sulara, axar, əksilməz.

Saçların qoxusu tökülər suya,
Təkcə saçların yox, zəmilərin də.
Gözlərin yuxusu tökülər suya,
Balıqlar mürğülər, yatar dərinə.

Sular yorğunluğu yuyub aparar,
Sularda doğular qızlar elə bil.
Qızları dəstədən sevgi qoparar,
Qızlar dağ çayından ayrılan deyil.

27.V.1973

SƏMA GÖR NECƏ YANIR...

Səma gör necə yanır... hər yana nur çilənib...
 Gecənin sinəsinə qızıl gözmü ələnib?
 Ağ topacıq buludlar hərdən ayı kölgələr,
 Buludların donunu küləklərmi silkələr?
 Meteorlar toqquşub şaqqıldadı hardasa...
 Durnaların qatarı qaqqıldadı hardasa...
 Hardasa göy gurladı, sükut qorxuya düşdü,
 Göymü dindi-danışdı, insanların gülüşdü?
 Səmalara boylanıb hürüşür tənbel itlər,
 Göz qırparaq dayanır duyğusuz planetlər...
 Başımızın üstündə "Ağ yol" uzanıb durur,
 "Ağ yolda" min-min ulduz əbədi yanıb durur.
 Səmadan qopub düşən ulduzlar sanki insan.
 Ona heyretlə baxır indi bütün asiman...

YANĞIN

Meşə yanır, meşə yanır!
 Yanğın düşüb qoynuna.
 Alovların qızıl dili
 Sarılıbdır boynuna.

Şaqqıldayıb sınır qolu
 Qarağacın, Palıdın.
 Ah yanasan, belə yanğın!
 Sən meşəni taladın!

Çobanların ocağını
 Külək alıb böyütdü,
 Köhnə qalıb kiçikdi çox,
 Külək qalıb böyütdü.

Tala açdı yaxasını
 Darıxdımı istidən?
 Ceyran ovdu gözlərini,
 Gileyləndi tüstüdən.

Bütün quşlar uçub getdi,
 Qaldı yalnız sərçələr.
 Sərçə yanar öz yurdunda,
 Fərarilər əl çalar.

Meşə yanır, meşə yanır!
 Haydı, haydı, insanlar!
 Dünya yanıb kül olardı,
 Olmasaydı insanlar!

BAKININ KÜÇƏLƏRİ

Coşqun bir çay kimidi
Bakının hər küçəsi.
Cingildəyən gülüşlər
Bu çayın həzin səsi...
Hər maşın bir qayıqdır,
Hər maşın bir gəmidir.

Bakının hər küçəsi
Coşqun bir çay kimidir.
Qoşul insan selinə,
Get bu axar boyunca.
Gözəlliyi duyanlar
Durub baxar doyunca.
Od saçılan baxışlar
Səni oda yandırır
Əcəb də çay kimidir
Bakının küçələri! -
Məgər su da yandırar?

Burda oddan çəkinməz
Qoca ola, gənc ola.
Burda yüz il dolan, gəz -
Odlə verib qol-qola.
Odlə diyar deyirlər
Bu torpağın adına.
Xoşdur yanmaq oduna.
Çox baxsan bir gözələ
Biləcəklər qəribdən.
Deyəcəklər: - Ay oğul,
Maraqlı nə görübsən?

O qədər gözəl var ki, -
Tamaşaya göz gərək!
Subaysansa - yubanma
Evlisənsə - döz gərək!

Coşqun bir çay kimidir
Bakının küçələri.
Nağıldır gündüzləri,
Şerdir gecələri...

ŞERİYYƏT NƏFƏSLİ QIŞ

Qar yağır çiçək-çiçək,
Yer də, göy də görünür,
Nurani bir qocanın
Ağ saç-saqqalı tək.

Qar yağır ulduz-ulduz,
"Göz dəyməsin" deyərək
Qış təzə şəhərlərin
Başına çevirir duz...

Hər tərəf düm ağ varaq.
Bəlkə qoca Nizami
Bizim zəmanəmizə
Təzə "Xəmsə" yazacaq.

Ağ geyinir təpələr,
Qış odlar diyarına
Ağ saçlı Füzulinin
Sözünümü səpələr?

Səma gülür, yer gülür,
Qarmı yağan, yoxsa ki,
Sabirimin gül açmış
Arzuları tökülür?

Qışın var öz nəğməsi,
Küləkmi əsib keçən

Yoxsa ki, Müşfiqimin
Tufan dolu nəfəsi?

Qar yağsın, külək qopsun,
Tufanlarda bərkiyib,
Tufanların bağrından
Yeni il gərək qopsun!

Qədəmi yüngül gəlsin,
Ayı qucaqlamağa,
Dünyaya raket qollu,
Yaz nəfəsli il gəlsin...

BAHAR TƏZADLARI

Bənövşə boyun bükər,
Nərgiz göz yaşı tökər,
Qaranquş yuva tikər,
Uşaqlar yuva sökər -
Baharda.

Çaylar kükrəyib axar,
Sellər-sular ev yıxar,
Göydə şimşəklər çaxar,
Yerdə ildırım yaxar -
Baharda.

Qan qaynayan zamandır -
Həm yaxşı, həm yamandır.
Neçə subay evləndi,
Neçə evli boşandı -
Baharda.

Sevinc ümmanıdır yaz,
O da kədərsiz olmaz.

29.V.1973

ODLU DİYAR

Bircə ağacın da tərənəm başı,
Bürküdə boğulur güllər, çiçəklər.
Toxunsan, əl qarsar evlərin daşı,
Bəs harda mürgülər, yatar küləklər.

Evdə də, çöldə də tənqiyir nəfəs,
Yağış diləyən kim, külək uman kim!
Gözlərdə, qollarda uyuyan həvəs
Əbədi yuxuya gedibdi sanki.

Bir hənir qalxır ki qara asfaltdan
Sanarsan bir qızmar təndirdi Bakı.
Elə bil doymayıb bu qədər oddan
Günəşi qoynuna endirdi Bakı.

Milyon parça olub töküldü günəş,
Çevrildi şəhərin işıqlarına.
İsti bir təbəssüm, odlu bir gülüş
Yayıldı gecənin dodaqlarına.

Bir od qaynağıdır gözlər, bəbəklər,
Qardaş, nə canlar var, nə canlar burda!
Alovda bərkiyib burda ürəklər,
Oddan yoğrulubdur insanlar burda!

12.VI.1973

DURNALAR

Niyə həsrət rəmzi olub adınız?
Günahınız nədir axı, durnalar?
Kimdir görən düşməniniz, yadınız?
Köksünüzə çəkib dağı, durnalar!

Sıranızın qatar-qatar düzüümü
Qatar-qatar sıraladı sözüümü.
Sizi görcək unuduram özümü,
Aşib-daşır söz bulağı, durnalar!

Bu dünyanın sevinci var, qəmi var,
Ömrümüzün həm zili, həm bəmi var.
Ürəyimin durna səslə simi var,
Haray salar gəlsə yağı, durnalar!

Göylər sizin, yerlər sizin bəsiniz,
Xülyasınız, rəyasınız, nəsiniz?
Qərrib olsam qərribləşər səsiniz,
Hər sədanız deyər ağı, durnalar!

Uzaq gəzin hər xətdən, bələdan,
Təyyarələr qalxar indi taladan,
Yenə neçə cahangirin, cəlladın
Başında var qan çanağı, durnalar!

Hər arzudan bir kam alan Vaqifin,
Hər gözəldən ilham alan Vaqifin,
Bu şerinə ənam alan Vaqifin
Olun hər il siz qonağı, durnalar.

05.IV.1977

MASALLI

Təbiətin gözəlidir bu diyar,
Örpəyidir yaşıl meşə, göy çəmənlər.
Bulaqları həzin-həzin oxuyar,
Dərələrdə mürgüləyər duman, çən.

Dəmir ağac qüdrətinin rəmzidir,
Səadətdir ağ günlərlə vüsali.
Sərçəşmələr ürəyidir, nəbzidir,
Bir təbibdir, bir loğmandır Masallı.

Bir nağıldır payızı da, qışı da,
Bir nemətdir şəfəqləri günəşin.
Xəzinədir torpağı da, daşı da...
Gülümseyir sahilində Vələşin.

ERKƏN PAYIZ

Bu adam elə bil payızda düşüb,
Qonub çöhrəsinə rəngi payızın.
Bir sarı yarpaqtək solub, bürüşüb,
Ona divan tutub cəngi payızın.

Payız səmasitək xəyala dalıb,
Qayğıya bürüyüb oğul, qız onu.
Ömrün payızına hələ çox qalıb,
Harda yaxalayıb bəs payız onu?

Gözündə bir sevinc işığı parlar,
Üzündə - payızı xar edən gülüş.
Bir zaman çöhrəsi gümüşü bir qar...
Qızıla çevrilib elə bil gümüş.

Xəyaldan düşməmiş, xəyaldan
Qonub çöhrəsinə rəngi payızın.
Bir sarı yarpaqtək solub, bürüşüb,
Ona divan tutub cəngi payızın.

Üzəndə bir sevinc işığı parlar,
Təzyiqlər qalxıb tərzi tələdən.
Tərəngə qayış qayışdır, rənglərdən
Bəqimə var uşağın cəngi, dənizləri.

Hər zaman bir kəndin Vətəni,
Hər zaman bir kəndin Vətəni.
Bu qəribə qəribə aləm Vətəni
Çünki hər siyahı qəribə, dənizləri.

DƏNİZ ÇAĞIRIR

Enək çimərliyə, dəniz çağırır,
Ləvbər sallayıbdır körfəzdə gəmi.
Dalğalar gör necə coşub bağırır,
Ləpələr qağayı qanadı kimi.

Enək çimərliyə, dənizdən ötrü
Göynəyir burnumun ucu, əzizim!
O dilsiz dərya da gör bizdən ötrü
Necə qanadlanıb uçar, əzizim!

Əzəldən bilmişəm mən ki qədrini,
Min bir çarə qılıb dərd-sərimə.
Enək çimərliyə, dəniz ətrini
Çəkim acgözlüklə ciyərlərimə.

Sahillər xeyli var çovğuna qalıb,
Çovğun şaxta əkib bitirir burda.
Küləklər izləri ağzına alıb
Çeynəyər-çeynəyər itirir burda.

Səs gəlir: "Ay oğlum, bəri gəl, bəri!"
Bu səs məst eyləyir məni mey kimi.
Elə bil oxuyur su pəriləri,
Əfsuna düşürəm Odissey kimi.

Balıqçı oğlana çörəkdirsə o,
Xəzər mənə görə canlı ürəkdir.
Balığa nə sayaq gərəkdirsə o,
Bu saat mənə də elə gərəkdir!

BAHARIM

Soltan qışı öz taxtından endirən,
Quzu çayı cin atına mindirən,
Könülləri danışdıran, dindirən -
Baharım!
Səhraları gülüstana döndərən -
Baharım!

Qış özünü o ki vardı öyərdi,
Çiçəkləri şaxta, sazaq döyərdi,
Gəlməsəydin, dünya bəs nə geyərdi -
Baharım?
Nə atmışdım bu torpağa göyərdi -
Baharım!

İməkləyib çəmənlərə bələnəm,
Şehə dönüb tellərinə çilənəm,
Nura dönüb kainata ələnəm -
Baharım!
Yerdən qalxsın vaxtlı-vaxtsız ölənəm -
Baharım!

QIŞ LÖVHƏSİ

Buz tutub dərədə bulağın gözü,
Gərək qar dolduraq susuz sənəyə.
Axır ki əsil qış gəldi, "qar" sözü
Az qala dönmüşdü bir əfsanəyə.

Sınıfdə qar kimi yağan suallar
Şirin yuxulara qar ələmişdi.
Təbiət dərində doğan suallar
Cəbri, həndəsəni üstələmişdi.

Axır ki, əsil qış gəldi, ağardı
Nənəmin bənizi ağ cünə kimi.
Qurban deməsəydi bəlkə "yağardı"
Dünya orbitindən çıxana kimi.

Balalar quş kimi pərvazlanaraq
Evlərdən həyəətə tökülmüşdülər.
Bir dünya sərçəylə bir dünya uşaq
Elə bil multfilmə çəkilmişdilər.

Qar qıza bənzəyən çinarlar göyü
Başına örtmüşdü hamıdan qabaq.
Ağbircək nənəydi hər salxım söyüd,
Hər palıd elə bil ağsaqqal baba.

Bir qartal qıy vurdu - səsində tələş,
Bir ayı dərədə boyandı qana...

Meydan sulamışdı burda Alabaş,
Cumurdu atılan hər qartopuna.

Həyətlər, küçələr nağıl-mənzərə,
Uşaqlar buz üstə süzlür, axırdı.
Bir teleekrandı hər bir pəncərə,
Yalnız Məstan pişik "filmə" baxırdı.

MEŞƏDƏ BİR TƏNHA DAXMA VAR İMİŞ...

Niyə qapılmışan qanına, oğlan?
Bayırda qar yağır, sovruga bax bir!
Dur, altdan geyinib, üstə qıfıllan,
Səslə qonşudakı gəncləri haydı!
Zaman tələsdirir, ömür tələsir,
Həyatın yolları dolay-dolaydır.
İsti otaqlarda xumarlanma çox,
Nağıla dönəcək bir səfərə çıx,
Kaş ki hər günümüz nağıl olaydı!

Bir göl sahilində tənha bir daxma,
Ona yetişincə əldən düşsən.
Burda içdiyən çay, udduğun hava
Sənə baldan şirin görünəcəkdir.
Altına quru ot, saman döşəsən
Dünya ağ yorğana bürünəcəkdir.
Kam alsan yuxuna gələn gözəldən,
Yovşan qoxulu buğ dikəlib göldən
Hirkan meşəsində sürünəcəkdir.

Gecənin yarısı oyanıb birdən,
Duyub qaranlığın vahiməsini
Bayıra sıçrayıb yatdığı yerdən
Görəsən nə yaman qış ağardıb diş!
Çəkərək içinə qəfil səsini,
Gəlib uzanasan yenə kirmiş.
Qısıla qorxudan uşaqlar sənə,
Sonralar o gecə nağıla dönə -
"Meşədə bir tənha daxma var imiş..."

HİRKAN MEŞƏSİNDƏ

Qalın meşə, sıx meşə,
Çıx dumandan, çıx, meşə!
Üfük qızıl, bulud al,
Yuxun dərin, yuxun bal.
Oyan, meşə, dur, meşə!
Ay örpəyi nur meşə...
Qanad açsın yellərin,
Qoy daransın tellərin.
Silkələnsin budaqlar,
Pıçıldaşsın yarpaqlar.
Hər yarpağın öz dili,
Hər yarpağın öz səsi.
Sən gözəllər gözəli,
Sən meşələr meşəsi.
Dərələrin sonalı,
Kəkliklərin xınalı.
Dovşana bax, dovşana,
Dövrəsində balalar.
Açıq süfrənmi, meşə,
Bənövşəli talalar?
Belində ağ kəmərmə
Dağlara qalxan cığır?
Kölgəyə batan cığır,
Günəşə baxan cığır.
Gün çıxdı ha, gün çıxdı,
Cığıra, yola düşdü.
Gün çıxdı ha, gün çıxdı,

Kölgələr sola düşdü.
Gün çıxdı ha, gün çıxdı,
Dağlara nur ələndi.
Şəfəqlər daraq-daraq
Aləmə səpələndi.
Oyan, meşə, dur, meşə!
Ay örpəyi nur meşə!
Oyan, deyək, danışaq,
Sükut - kədər, sükut - qəm,
Oyan, oyan, qoynuna
Gur həyat gətirmişəm!

MASALLI

(nəğmə)

Sənə nəğmə oxuyur
Yaşıl meşə, buz bulaq.
Sənə çələng toxuyur
Çiçəklərdən dərə, dağ:

Yamacların turacı,
Zirvələrin qartallı -
Masallı.

Payızın da, qışın da
Əlvan bahara oxşar.
Qarın da, yağışın da
Təxunmaz bir naxışa:

Sən ey həmişəyaşıl,
Sən ey bahar vüsallı -
Masallı.

Dolan, göz bu elləri -
Nəğmə ömrün yaradır.
Burda insan əlləri
Möcüzələr yaradır:

İgidlərin basılmaz,
Qızların ay camallı -
Masallı.

VİLƏŞ

Nə qədim Nil çayısan, nə Kür, nə Araz, Viləş!
Çağlayırsan payız, qış, kükrəyirsən yaz, Viləş!
Yayda suyun çəkilir, oxşayırsan arxa sən,
Ancaq yenə bu elə, bu diyara arxasan.
Bostanların, bağların boynuna qol salmısan,
Elə ki əmr etmişəm - zəmiyə yol salmısan.
Nəğməni dinləyirəm gör neçə qış, neçə yaz,
Coşar səsinde kaman, ötər tütək, dinər saz.
Gah dəliqanlı cavan, gah südəmər kimisən,
Gün doğsa - Misri qılınc, Ay doğsa zər kimisən.
Aydan arısan Viləş! Sudan durusan, Viləş!
Sən Talış dağlarının şah damarısan, Viləş!

LƏNKƏRANA GƏL

Hər tərəf şərdi, nağıldı, qardaş!
Seyrə dalmaq üçün Lənkərana gəl!
Tərən xəyalınla dağlar üstündə
Qanad çalmaq üçün Lənkərana gəl!

Açıb qucağını sənə vağzallar,
Gözləyir yolunu təyyarə, qatar,
Bəlkə gəmiçisən, dənizim də var,
Ləvbər salmaq üçün Lənkərana gəl!

Hirkan meşələri tarixin dili,
Göy-gölə bacıdır Xanbulan gölü,
Möcüzə yaradır hər insan əli,
İlham almaq üçün Lənkərana gəl!

Burda sinə dolu nəfəsini çək!
Burdan ətir saçır ərzə gül, çiçək,
Əlli yaş nədir ki? yüz yaşınadək
Cavan qalmaq üçün Lənkərana gəl!

1982

CƏLİLƏBADDƏ

Bu yerə gözəllik çöküb əbədi,
Burda qanad açar şair ilhamı.
Burda hər ürəkdə bir eşq məbədi,
Burda ucdantutma gözəldir hamı.
Gözəllər doğulub bir xoş saatda -
Cəliləbadda.

Bir yay axşamının çıxdım seyrinə,
Yay kimi dartılıb-quruldum düzü.
Bu yerdə Vurğunun "Muğan" şerinə
Təzədən bənd oldum, vuruldum düzü.
Ceyranın tərifı çıxarmı yaddan -
Cəliləbadda?

Üzüm bağlarına üzümü tutdum,
Üzümə toxundu bir ətirli meh.
Özümü-sözümü tamam unutdum -
Salxımlar üstümə çiləyəndə seh.
Üzüm görməmişdim hələ bu dadda -
Cəliləbadda.

Bildirki qalıba dar gəlir şəhər,
Evlər addımlayır dağlara sarı.
Çöldəki bərekət, çöldəki bəhər
Yığılır, lap gecə olsa da yarı.
Yaylıqımı yelləyir gün batabatda -
Cəliləbadda?

Sözüm tükənməyib, dayan hələ bir,
Yenilik bu yerdə üçmü, beşmidir?
Çiçək sərgisidir yollar elə bil,
Söyüdlər, çinarlar sərinksəmidir?
Məxməri çay içək çinarlar altı -
Cəlilabadda.

Bir zaman çörəyə uzanan əllər
Yıxıb acizliyin daş sədlərini.
Çıxıb ağ günlərə obalar, ellər,
Böyüdüb ömür də sərhədlərini,
Ballasıb hər günün dadı həyatda -
Cəlilabadda.

Qəmli dünənindən bir nişanə yox,
Dolanıb, dəyişib gərdislər indi.
Burda çöhrələrin pərişanı yox,
Yoxdur təbərzinli dərvişlər indi.
Dəyməz gözlərinə köç də, elat da -
Cəlilabadda.

Köhnəlik nə oldu, yerə gömdümü?
Yazın hüsnündə də bir təzəlik var.
Yenilik, təzəlik açdı könlümü,
"Hər şeyin təzəsi..." deyib atalar.
Köhnə dostlarım var gör neçə adda -
Cəlilabadda.

BAKİ KÜLƏYİ

Əssə Bakı küləyi
Şübhən olmasın qışdır.
Qız, yaxanı düymələ
Qız, özünü yığışdır!

Əlindəki məktubu
Möhkəm tut ki uçmasın.
Dəli külək eşqini
Qoy hamıya açmasın.

Ətəyi gen paltarı
Dəyişməyə tələsin.
Qızlar, külək dəcəldir.
Günahı yox heç kəsən...

Böyüklərin ətəyi
Gen olsa, daha yaxşı!
...Yayda - geri qaytarır
Bakı küləyi - qışı.

28.V.1973

BU DƏMİR AĞACI NAĞILDI EYZƏN

Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən!
Hirkan "pəhləvan"dan söz açan nağıl,
Tarixin sübh çağı göz açan nağıl.
Bu nağıl süd kimi ay işığıydı,
Bu nağıl süd kimi sağıldı eyzən.
Bu nağıl badyadan aşıb daşırdı,
Bir bulud badyanı vurub aşırıdı,
Bu nağıl şerimə dağıldı eyzən.

Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən!
Elə ki, şerimə axıb töküldü
Hər sözün bənizi süd kimi güldü.
Bir parça günəşdi hər sarı yarpaq,
Hər yarpaq bir isti qoğaldı eyzən.
Könlümün istəyi, başımın tacı
Bu dəmir ağacı, dəmir ağacı,
Payız görkəmində tonqaldı eyzən!

Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən!
Qışı da, yazı da, yayı da nağıl,
Payıza ləngiyən toyu da nağıl.
Çılpaq budaqların dəli yellərlə
Bəhsi də, sözü də, soyu da nağıl.
İçini dəmirdən tökdüyü üçün
Çınara çatmayan boyu da nağıl.
Sıxlaşan, bərkiyən ağıldı eyzən.
Payızın eşqi də savaşa bənzər,

Xəzəllər selləmə şabaşa bənzər,
Xəzəllər sap-sarı qızıldı eyzən.

Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən!
Onun kölgəsində dil açır zaman,
İllərin üzündən dağılır duman.
Qurtum vura-vura buğlanan çaya
Qocalar tarixi çəkir araya.
Yalan həqiqəti eyləyir xəcil,
Dünyanın keçmişi dağıldı eyzən!
Dəmir ağacının kölgəsindəki
Bu sərin çayxana, bu gur çayxana
Bir qədim, bir yeni mahaldı eyzən!
Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən...

GÖYLƏR

Mən sizə vurğunam körpəliyimdən,
Tərən xəyalımın oylağı göylər.
Çöhrəniz necə də naxış-naxışdır!
Ceyran sevgilimin yaylığı göylər.

Qərib gecərlərdə xəyala daldım,
Fikrin qanadında aya ucaldım,
Bu incə mənanı ürəkdən aldım;
Dedi: Yer gəlindir - duvağı göylər.

Dilə gəl, dilə gəl, neçin bir zaman
Sənə mehman olur qasırğa, boran?
Bağrında şimşəklər eyləyir cövlan,
Kim çəkir sənə bu dağı, göylər?!

Yazda aran üstə duman çökəndə
Payızda gözlərin yağış tökəndə,
O ağ birçəyinə daraq çəkəndə
Gümüşə tutursan torpağı, göylər!

Hələ körpəcədir ilham köhlənim,
Eşitsin bu dünya, sözüm var mənim:
Bir qızıl günəşdir, bir də Vətənim
Tutub bu cahana çırağı, göylər!

PAYIZ GECƏSİ

(ləvhə)

Dərəyə səs düşdü, qaya bağırdı,
Düşən ildırımçı, kişnəyən göyüdü.
Bir parça gecənin rəngi ağardı,
Bir daraq ağ yağış torpağı döydü.

Qıy çəkdi səmada durna düzülmü,
Yelpik qanadları üzümə dəydi.
Bir qaya vüqarı, bir dağ dözülmü
Qəfil parıltıda gözümə dəydi.

Əsib silkələndi payız gecəsi,
Buluddan-buluda od düşdü sanki,
Heyrətlə boylanan bir dağ keçisi
Zirvədə heykələ dönmüşdü sanki.

Qəfil parıltıda göründü gecə,
Qaranlıq işıqda əridi getdi.
Şimşəyin səmada açdığı küçə
Uzaq üfüqlərə yeridi getdi.

Bir qız yürürdü bulağa sarı,
İldırım bu şəkli çəkib qaraldı.
Çatıldı dağların gümüş qaşları,
Heyvalar bulaqda yandı, saraldı.

Dərəyə səs düşdü, qaya bağırdı,
Düşən ildırımçı, kişnəyən göyüdü.
Bir parça gecənin rəngi ağardı,
Bir daraq ağ yağış torpağı döydü...

QIZIL PAYIZ

Hanı yayın istisi,
Xəzəllərə hopdumu?
Bülbüllərin xoş səsi
Qəzəllərə hopdumu?

Qaranquşlar bəs hanı?
Hanı kəklik - gəlin qız?
Yay başlayan dastanı
Davam etdirir payız...

Gah oxşayır telləri,
Gah yolunu azır o.
Gen düzləri, çölləri
Traktorla yazır o.

Meydan sulayır yenə,
Sözə baxırmı payız?
Ağacın telinə
Xına yaxırmı payız?

Buğda zəmilərini
Yaşıl qələmlə çəkir.
Payız silib tərini
Yer sürür, əkin əkir...

Qardaş, tər axıt bir az,
Durma, tez ol, payızdır!
Yox, belə fəsil olmaz,
Payız - qızıl payızdır!

BAHAR

Günəş ayrı günəşmi?
Alovu çox, odu çox.
Hara getdi qarlı qış,
Nişanəsi, izi yox?

Ömrünün son çağında
Doluxsunan qar hanı?
Torpağa çiçək səpən
Ala buludlar hanı?

O acı küləklərin
Həzin səsi nə oldu?
Qızların şirin-şirin
Üşüməsi nə oldu?

Cəmən yaşıl, çöl yaşıl...
Şaftalıları güllənir.
Alçanın ağ örpəyi
Yel əsdikcə yellənir.

Qaranquş dəstələri
Belədən-belə axır.
Sanki mavi səmada
Qara ildırım çaxır.

Çinarların altında
Hələ də hicran yatır.
Bağların qucağında
Çən yatır, duman yatır.

Yaratmaq həvəsindən
Ürəklərdə tufan var.
Sən nə şirinsən, bahar,
Sən nə gözəlsən, bahar!

SƏKKİZLİKLƏR

I

Yaman adiləşib indi möcüzə,
Möcüzələr düşübdür el nəzərindən.
Dünyaya bəllidir yeddi möcüzə,
Bəzisi silinib yer üzərindən.

Min bir möcüzə var alın tərimdə,
Zəhmətlə dikələn bir uca dağam.
Bu səkkiz misralı şerlərimdə,
Mən səkkiz həqiqət yaradacağam.

II

Artdı ailəmiz bir uşaq boyu,
Qayğısı özündən xeyli nəhəngdi.
Evdə hamımıza çəkirdi suyu,
Ancaq hamımızdan bir az qəşəngdi.

Öz qar köynəyini otlar dəlibdir,
Torpaq nəfəs alır, torpaq buğlanır.
Bizim evimizə bahar gəlibdir.
Ay ellər, bir ağac tumurcuqlanır.

III

Alçalar gül açdı yenə vaxtında,
Günləri günlərə düyünlədi ay.
Ayılıb gördük ki, şahlıq taxtında,
Ədəli-dədəli əyləşibdir yay.

Ayılıb gördük ki, sərgidir hər yan,
Bu şümşad qola bax, o gül sinəyə.

Anlayır hər duyan, bilir hər duyan,
Yayda alovlanır kişilər niyə?..

IV

Küləklər bağlardan daşdı ətir,
Küləklər min hava çaldı budaqda.
Payız payımızı payladı bir-bir,
Yalnız ağacpayı qaldı budaqda.

Payızdan inciyib kəsən kim idi?
Bitib-tükənərmə bu bəhər, bu bar?
Meyvələr hamısı nağıl kimi ydi,
Nağıla töküldü yalnız almalar.

V

Gəldi dünyamızın ağsaqqal çağı,
Torpaq qar altında görünməz oldu.
Yenə kəndimizin qədim bulağı
Yaxın hənir oldu, uzaq səs oldu.

Qaranquş yox idi, durna yox idi,
Onları xəbər də alan olmadı.
"Sərçəyə can qurban" deyən çox idi,
Sərçənin qeydinə qalan olmadı.

VI

Elə bil sinəmdən asılıb bir daş,
İstəsə, daşı da göyərdər bahar.
Qocalıq sənə də qismət olsun kaş,
Ömrün baharında coşmağa nə var!

Təbdən çıxarıbdır bu bahar səni,
Əzizim, bahar da gəldi-gedərdi.
Birdən yaxalasa qəfil qar səni,
Necə daşıyaram onda bu dərdi?

VII

Bu axşam ağladı göy yana-yana,
Yerin çat dodağı əsdi, səyirdi.
İsti bir təndirin divarlarına
Elə bil nənələr su çiləyirdi.

Bir qız dodağına apardı camı,
İçdikdə oğlanın fərəhi daşdı.
Yer göylə qovuşdu bu yay axşamı,
Qız sanki torpaqdi, oğlan yağışdı...

VIII

Sarılıq gətirdi heyva ağacı,
Yarpağı sarıydı, meyvəsi sarı.
Barını yığdılar - töküldü saçı,
Bir az da çoxaldı, artdı vüqarı.

Ömrün payızını qarğıma əbəs,
İçir göz yağını oğula, qıza.
...Heyva ağacına yanmasın heç kəs,
Verdi meyvəsinə nəyi vardısı.

IX

Altıma qu tükü mən döşəmədim,
Yatdım harda gəldi, yatdım bir təhər.
Bu qış üşümədim, yox, üşümədim,
Bu qış bəxtəvərdim, əsil bəxtəvər!

Bürüdü aləmi bir dedi-qodu,
Ya elə, ya belə - mənimçin birdi.
Bizim sevgimizin alovu-odu,
Elə bil qışı da isindirirdi.

X

Niyə doğulursan Novruzdan əvvəl?
Niyə tələsirsən, a Novruzgülü?
Bir yol öz səhvini düzəltməyə gəl,
Bir yol bahar çağını naxışla çölü.

Tələssən, görünər səhvlər, eyiblər,
Vaxtsız çıxırtını hünər də sanma.
Tələsən təndirə düşər deyiblər,
Sən isə şaxtaya düşürsən amma.

XI

Bu Günəş nə yaman yandırır bu gün?!
Şüa əvəzinə göydən od yağır.
Soluxub ləçəyi çiçəyin, gülün,
Çaylardan elə bir qurğuşun axır.

Qaynar bir qazandır göl də, dəniz də,
Bişirə bilməyir ürəyim sözü.
Yolçular görünür cığırda, izdə,
Tənha bir bulağın üşüyür gözü.

XII

Sonuncu yarpaq da düşdü bu gecə,
O ki var oxutdu külək bağları.
Çılpaq budaqların nəğməsi necə
Havalı-havalı döyür dağları!

Bir parça dünyanın yaşıl köynəyi
Parça-parça olub göyə sovuldu.
Göyünsə bağrında bahar köynəyi
Baharın dalınca boylanıb doldu...

XIII

Qarı, ağ yumağa döndərdi oğlan,
Yenə duyğuları alışdı oda.
Qıza bir qartopu göndərdi oğlan,
Bir sevgi məktubu uçdu havada.

Gizlədi məktubu kürəyində qız,
Çevrilib oğlana baxdı naz ilə.
Yandı iki könül odsuz-ocaqsız,
Qovuşdu qarlı qış güllü yaz ilə...

XIV

Bənövşə neyləsin boyun bükməsin,
Pərişan olmasın neyləsin axı?
Ayağı buxovda olan bir kəsin
Açılıb gülərmə qaşı-qabağı?

Əlvan bir xalımı sərilib döşə?
Burda qanadını külək də sahib.
Nə vaxtsa kəpənək imiş bənövşə,
Ayağı torpaqda ilişib qalıb.

XV

Dəniz sərinliyə çağırırdı məni,
Qumlu sahillərdə yandım, qaraldım.
Səma dərinliyə çağırırdı məni,
Dayaza oturdur gəmim - saraldım.

Dərədə, yamacda bulaq quruyub,
Qar üçün zirvəyə indi qalxıram.
Ürək cadarlanıb, dodaq quruyub,
Yayda qurumaqdan yaman qorxuram!..

XVI

Bir çətir altında bir oğlan, bir qız
Necə bir-birinə qısılmışdılar!
Ömrün bu yaşında dünya qayğısız -
Elə bil buluddan asılmışdılar.

Etibar yox imiş çətrinə, Allah!
Çətir tapmadınmı göydən savay sən?
Bu sözüm dəyməsin xətrinə, Allah,
Daha başımıza nə tökməmişən?!

XVII

Sevgilim indicə keçdi bu yoldan,
Onun izlərini niyə örtürdün, qar?
Mənim gözlərimdən süzüləndə qan
Sən niyə qızardın, niyə pörtürdün, qar?

Payız çiçəkləri necə oldu bəs?
Piyalə qaldıran zambaqlar hanı?
Boranla, çovğunla ha yolumu kəs,
Məhəbbət yaşadır bil ki, dünyanı!

XVIII

Köhnə yuvasını aradı, gözdi,
Vurnuxdu qaranquş əldən düşüncə.
Harayı qəlbimi daş kimi əzdi,
Özü də, səsi də incəydi, incə...

Başqa bir yurdsuzla gəldi səbh çağı,
Çör-çöp daşdıılar dimdik-dimdiyə.
Yaman kövrəlmişdi qonşu uşağı,
Niyə kövrəlmişdi, görəsən niyə?

XIX

Yenə hər tərəfdə oyun qurur yay,
Hər eşqin od qəlbi, od sözüdür o.
Gör necə qızları soyundurur yay,
Dünyanın ən böyük şorgözüdür o.

Ləpələr sahili yalayıb, yuyub,
Sonra başlamışdı həzin bir layla.
Günəş gözəlləri badamtək soyub
Sanki can alveri edirdi yayla...

XX

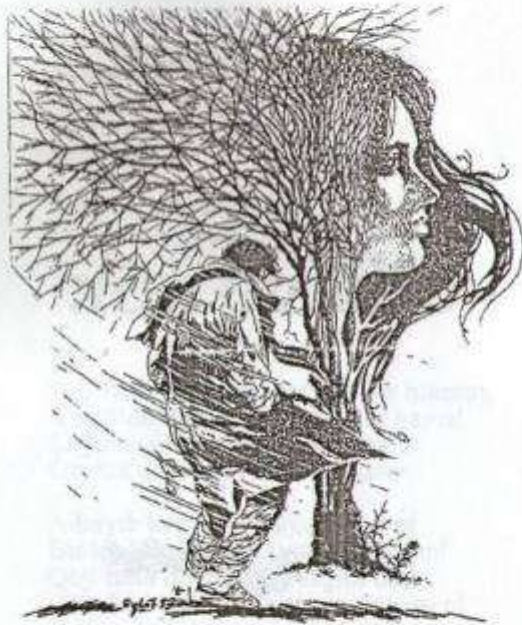
Hər fəsil bir ömür, bir sirr, bir hikmət,
Yaz ötdü, yay keçdi, bu da ki payız!
Loğmana bənzəyir qışda təbiət,
Ömrün qışını da sürək qayğısız.

Adlayıb keçərkən payızdan qışa
Bir ipək, bir müdrik xislətin olsun!
Qoy hələ dəyməsin ayağım daşa,
Qocalıq - müdriklik qismətim olsun!

Lənkəran, 1980.

GÖZ VƏ KÖZ

Yusif Həsənov

Əfəndi, 1972

Mənə vaxt verin

GÖZ VƏ KÖZ

Zil qaradır gözün, gülüm,
Görməmişəm göz bu rəngdə.
Yandım, qaldı közüm, gülüm,
Görmüsənmi, qurban olum,
Kül bu rəngdə, köz bu rəngdə?

25.IV.1977

ÖMÜR KİMİ

Günəşli bir gündü ilk yaz başında,
Məlhəmdi şəfəqlər, loğmandı hava.
Durub isinirdi doqqaz başında
Bir qoca, bir qarı, bir də bir cavan.

Dağlardan əsirdi səhərin mehi,
Günəş kövrəlmişdi zirvədə qarı.
Əyninə geyərək qövsi-qüzehi
Bir gözəl gedirdi bulağa sarı.

Bu necə yerişdi, bu necə əda?
Addımlar mis kimi cingildəyirdi.
Sanki kainata bu səs, bu səda
Bir şirin, bir həzin layla deyirdi.

Ağlığı qızartdı qüzey qarını,
Qədəmi yolları hamarlayırdı.
Onun maya kimi ayaqlarını
Torpaq acgözlüklə qamarlayırdı.

Gözucu oğlana baxdı deyəsən.
Sevindi qoca da, güldü qarı da
Səmada ildırım çaxdı deyəsən,
Oyatdı mürgülü duyğuları da.

Baxdı həsrət ilə oğlana qoca,
Qız da baxışları sanki duyurdu.

Elə bil dönmüşdü qarı qaxaca,
Elə bil ruhunu kimsə soyurdu.

Qız getdi... Tez keçən ömürdü, nədi?
Geriyə dönməyə güman da yoxdur.
Qoca bir ah çəkdi, qarı inlədi,
Ayılıb gördülər oğlan da yoxdur...

SƏN İDİN

Səni xatırladım, doldu gözlərim,
Gözlərimə dolan sən idin axı!
Yolları dağılıb, çəşqin izlərim,
İzləri dağılan sən idin axı!

Sən idin dərdimə şərək olan kəs,
Adın ən ülvə söz, ən uğurlu səs.
Söylə, necə oldun, harda qaldın bəs.

Dinir qulağımda andın, ilqarın,
Mən idim ismətin, qeyrətin, arın,
Örtü ləpirini qar narın-narın.

Sənmişən, sənmişən əhdini danan?
Əhdə qurban olan sən idin axı!..
Eşqdən əriyən, həsrətdən yanan,
Ayrılıqdan solan sən idin axı.

MƏN YADINA DÜŞMÜŞƏM

Gün ha tərəfdən çıxıb? -
Mən yadına düşmüşəm.
Ürəyini kim sıxıb? -
Mən yadına düşmüşəm.

Atmışdın illər ilə,
Getmişdin yellər ilə,
Su axıb, sellər ilə
Mən yadına düşmüşəm.

Yaman dönmüşdü üzün,
Zəhər dadırdı sözün,
Axır doydumu gözün?
Mən yadına düşmüşəm.

Balan boyun bükürdü,
Bağrıma od tökürdü.
Yenə də çox şükür ki,
Mən yadına düşmüşəm.

AĞLARAM

Mənim yar əlindən şikayətim var,
Kimsəyə demərəm, nihan aqlaram.
O sona duruşu, o gül çöhrəsi
Yadıma düşəndə hər an aqlaram.

Görən unudarmı vəfadar onu?
Könlümün aynası yaşadar onu
Yanıram, andıqca hər bahar onu,
Tapılmır dərdimə dərman, aqlaram.

Dedim nakam eşqim düşməsin dilə:
Dərdimi bülbültək demədim gülə.
Axıdıb gözümdən yaş gələ-gələ
Elimdən obamdan pünhan aqlaram.

O getdi, qəlbimi oda yandırdı.
Göz yaş!.. Sinəmi o da yandırdı.
Ürək dayanmazdı, o dayandırdı.
Yanar qəbirdə də bu can, aqlaram.

SAĞ OLUN, GÖZƏLLƏR!

Düşüb izinizə, ləpirinizə
Könlümə gözəllik yığdığım üçün,
İsmətdən tökülmüş sipərinizə
Gözümün yaşını sıxdığım üçün,
Xələtsiz-xərəcsiz hər birinizə
Səhər də, axşam da baxdığım üçün -
Sağ olun, gözəllər!

Alov qarsalayıb üzümü bəzən,
Hərəniz bənzəyir bir dilim oda.
Tamam unuduram özümü bəzən,
Varlığım, yoxluğum düşməyir yada,
Qırılır şerimin düzümlü bəzən,
Ancaq sinə dolu söyləyir o da -
Sağ olun, gözəllər!

Biriniz üzümə gülümsədimi -
Sanıram dünyaya gərəkliliyəm mən.
Aşıram illərlə donan səddimi -
Yağışlı, şimşəkli, küləkliyəm mən.
Sizin sayənizdə açdım qəddimi,
Sizin sayənizdə ürəkliyəm mən -
Sağ olun, gözəllər!

Dünyada hər şeydən ağırdı minnət,
Minnət qədirləşir, hörmətləşirsə,
Yamandı ayrılıq, yamandı həsrət,
Həsrət vüsal kimi şərbətləşirsə;
Sizsiz cəhənnəmə dönərdi cənnət,
Sizinlə cəhənnəm cənnətləşirsə -
Sağ olun, gözəllər!

BİR GÖZƏLƏ ŞER YAZDIM

Bir gözələ şer yazdım,
Nişanlısı asdı-kəsdi.
Dedim: ilham, qocalmışam,
Sən də daha kiri, bəsdil!

Gəl ağrıtmı başımı çox,
Sıyıqlatma aşımı çox,
Axıtma göz yaşımı çox,
Başım buzdu, sinəm isti.

Şair coşub axan olub,
Şimşək kimi çaxan olub,
Daldalardan baxan olub,
Bəd olmayıb amma qəsdi.

Gözüm, görmə gözəlləri,
Dilim, saçma qəzəlləri,
İlham, vəsf et xəzəlləri,
Çatıb ömrün payız fəsli.

Bitirməmiş sözümü mən
Ürək sanki düşdü girdən,
Bulud aldı göyü birdən,
Günəş batdı, ilham küsdü...

04.1.1980

YUXUYA BƏNZƏYƏN HƏQİQƏT

Onunla üz-üzə gəldim bu səhər,
Başıma ildırım düşdü elə bil.
İstədim sürünüb gedəm bir təhər,
Gördüm ki, ixtiyar özümdə deyil.

Dedim: getmə, yaxar dünyanı ahım,
Dedi: inanmıram əfsanə sözə.
Dedim: qoy üzünə doyunca baxım,
Dedi: gün işığı zərərdir gözə.

Bu səs möcüzəydi, bus səs nağıldı,
Sanki oxuyurdu bir su pərisi...
Elə ki gözümdən yuxu dağıldı
Uddu o qızı da hicran dərəsi...

KARVAN TƏLƏSİR

Hardasan indi, gülüm, verdiyin vədə keçdi...
Tel ol, karvan tələsir, karvan dayanmayacaq...
Tez gəl... eşqin camını çoxları aldı içdi,
Bir sən qalmısan ancaq, bir mən qalmışam ancaq.

Gənclik də bir həvədir, sönəcək bu həvə də...
Demə həvədir bəsdir, nə görmüşük axı biz.
Sənin soragındayam, göz yolda, könül səsdə,
Hicranı təslim olsun, yoxsa mənmi çöküm diz.

Qapının kandarından gəlib keçir yolçular,
Keçirlər saymazyana, nə döyən var, nə açan.
Bu, dünyadır, gözəlim, düşmən görüb əl çalar...
Səbrim yollar yorgumu, gələcəksən bəs haçan?

Hasardır bağcamız, hər tərəf kölgə-kölgə...
Yuxu kimi qəlbimi kölgələr açdı yaydı...
Dünyanın o başında görərdim səni bəlkə
Çəpərlər olmasaydı, hasarlar olmasaydı...

Gəl qara saçlarıma dağ yolu tək dən düşür,
Gəl bu karvan tələsir, gəl cavanlıq ötüşür...

HƏYATIN ÖZÜ KİMİ

Dərədə bir qız gördüm -
Ağappaq qar kimiydi,
Qalxırdı dağ başına.

Qız gördüm, yalnız gördüm -
Tənha çinar kimiydi,
Çən enmişdi qaşına.
Təngimirdi nəfəsi,
Səsi çılgın şələlə -
Oxuyurdu qayğısız.

Sahilsizdi həvəsi,
Yanaqlar qızıl lələ,
Zirvəyə qalxırdı qız.

Kəsə getmirdi yolu,
Mənzil uzaqdı hələ
Əlində həyat dolu,
Sevgi dolu piyalə...
Nə canavar qorxusu,
Nə də ölüm duyğusu...

O gedirdi, bu günün
Sabaha sözü kimi.
Gedirdi saymazyana,
Həyatın özü kimi.

BİLSƏYDİM Kİ...

Mənə əmr cəyləsən ki, dağları yar, yararam
Dənizlərin qoynundan sənə sədəf araram
Ah, bilsəydim uğrunda bir xidmətə yararam!..

Əgər ulduz istəsən göyü silkələyərdim,
Yandırsaydı gün səni yeri kölgələyərdim,
Ah, bilsəydim donursan göydən od ələyərdim...

Ömür incilərini yollarına səpərəm,
Mən səni yaman gözdən daldalayan çəpərəm.
Ah, bilsəydim dinməzsən, gözlərindən öpərəm...

Qışda bahar istəsən, çönüb bahar olaram,
Baharda qar istəsən, arzuna qar olaram,
Ah, bilsəydim ki, sənə əbədi yar olaram!

SUBAYAM

Qocalmışam, qızlar məndən gen qaçır,
Elə bil ki bir taunam, vəbayam.
Zəriflikdə, yuxalıqda tayım yox,
Kim deyib ki, natarazam, qabayam?

Gözəl, sən də yerə vurma tacımı,
Mən acıyam, yoxsa zəhər acımı?
Unlu görüb saqqalımı, saçımı
Elə bilmə dəyirmançı babayam.

Qəlbimdə bir gizli dərdin ləkəsi,
Bu möhnəti çəkəsiyəm, çəkəsi.
Əvvəllər mən bəyənmirdim heç kəsi,
İndi mənə bəyənen yox - SUBAYAM!

17.1.1980

GÖZƏLLƏR TÜKƏNDİ MƏHƏLLƏMİZDƏ (subaylar himni)

Gülzar xanım Aslanovaya

Baharda əlli toy yadıma gəlir,
Payız rekord vurub, yüzü sayıbdır.
Gör neçə qız köçür hər axşam gəlin!
Xiffətdən canımda can qalmayıbdır.
Fil qulağındamı yatdıq, uşaqlar?!
Analar turp əksin qoy kəlləmizdə!
Vallahi-billahi batdıq, uşaqlar!
Gözəllər tükəndi məhəlləmizdə...

Könül açmadığım gözaltım vardı
Bir şirin oğlana verdi atası.
Məndən də əfəli onu apardı,
Məndən də əfəli varmı, qadası?
Elə bilirdik ki, uşağıq hələ,
Sanırdıq çıxmayıb heç çilləmiz də.
Ay haray, fürsəti sovurduq yelə,
Gözəllər tükəndi məhəlləmizdə...

Hər yanda bir büsat bir aləm qurub
Bahar qapımızı qaynadır yenə.
"Vağzalı" səsinə müntəzir durub
GÜLZAR da köçəcək beş-altı günə.
Onu hər görəndə titrədik, əsdik,
Hədəfə dəymədi bir gülləmiz də.
Bəddi mürgülədik, cavanlar, bəddi!
Gözəllər tükəndi məhəlləmizdə...

Çəkilsin gözlərdən yuxu əsəri,
Tutsun əlimizdən bir eşq, bir həvəs.
Gəzək uzaq-yaxın məhəllələri,
Gözəllərimizə axtaraq əvəz.
Sevgi qanadında xoşbəxt yaşayaq,
Daha əylənməyək hər güllə biz də.
Gəlin evimizə gözəl daşıyaq,
Gözəllər tükəndi məhəlləmizdə...

16.IV.1984

BACARMIRAM

İki göz iki gözə baxar dedin, bəri bax.
Baxışlarda atəş var, yaxar dedin, bəri bax.
Baxışlarda maqnit var, çəkər dedin, belə dur.
Balalar göz yaşını tökər dedin, belə dur.
Dedin ki, bu addımı atmamışdan düşün bir.
Bu ölüm yuxusuna yatmamışdan düşün bir.
Dedin, canan ağuşu udar səni, dön geri.
Tifillərinin ahı tutar səni, dön geri.
Dedin, arı deyilsən güldən gülə qonasan,
Tök ətəyindən daşı, qayıt, uyma ona sən.
Çox dedin, az eşitdim. qaçıb getdim biaram,
Heyif, indi özümdən qaçmağı bacarmıram...

ADSIZ ŞER, SÖZSÜZ NƏĞMƏ...

Atıldım zəng səsinə:
 - Qulaq asıram sənə, -
 Dedim, dinmədi heç kəs.
 - Yaxşı, necə olsun bəs?
 Xəyalımın səfini
 Dağıtmısan pozmusan.
 Danış, açım kefini,
 Oğlanmısan, qızımısan?
 Yenə bir daraq sükut
 Qulağıma boşaldı.
 Yenə bir dəli ümid
 Ürəyimdə baş aldı...
 Dedim: bu mənim adım,
 Bu ünvanım, bu, işim.
 Bu oğlum, bu, arvadım,
 Bu böyüm, bu, yerişim.
 Bu mənim təvəllüdüm,
 Danış partladı ödüm!
 Dedim qarabuğdayı,
 Bığımıza yox bığ tayı!
 Saqqalım ağ, saçım ağ,
 Sevincim var bir qucaq.
 Qoy deyim gəlib yeri,
 Kədərım də az deyil.
 İndi növbə sənindi,
 Təqdim elə özünü.
 Dil ol, danış sən indi,

Əsirgəmə sözünü.
 Danış, danış, eşidim!
 Danış, danış, üşüdüm!..
 Dinmədi yenə zalım,
 Elə bil sal daş idi,
 Güldü... Dəyişdi halım,
 Naqillər bal daşdı.
 Bu gülüş şərbət idi,
 Bu gülüş sərvət idi.
 Qopdu bağrımdan bir ah,
 O necə güldü, Allah!
 Nitqə gələ bilmədim,
 Qız asmışdı dəstəyi.
 Ancaq bilə bilmədim
 Nəydi onun istəyi?..
 Bir ümid yandı-söndü...
 Üfüqdə qaldı izi.
 Adsız bir şərə döndü
 Qızın sözsüz nəğməsi.

24.1.1980

SƏN MƏNƏ BU SAYAQ GÖRÜNMƏMİŞDİN...

Gizləyə bilmirəm ürəyimi mən,
Qəlbimdən keçənlər yağır gözümdən,
Deyirsən qaçımımı özüm-özümdən?
Məni çəkməmişdin bərkə bu sayaq!
Bu necə qəmzədir, bağrımı deşdin!
Sənə baxmamışdım bəlkə bu sayaq,
Sən mənə bu sayaq görünməmişdin.

Qırıla gözümün yaşı az qala,
Bağrımın başına daşı az qala!
Qurunun oduna yaşı az qala!
Tünd olmaz qırillik sirkə bu sayaq,
Gözümdən süzülüb qanıma keçdin.
Deyib-gülməmişdik birgə bu sayaq,
Sən mənə bu sayaq görünməmişdin.

Başına dolanmaq şücaət deyil,
Oduna qalanmaq şücaət deyil,
Çapılmaq, talanmaq şücaət deyil...
Sürünməz dalmca kölgə bu sayaq,
Bu sayaq şəfəqə bürünməmişdin.
Gözəlləşməmişdi ölkə bu sayaq,
Sən mənə bu sayaq görünməmişdin.

1979

SEÇ GÖTÜR

Yolumu gözləmə, gələn deyiləm,
Dəyişə bilmərəm təbiətini.
Çətin ki qarşında bir də əyləmə,
Çətin ki bir daha görəsən məni.

Qəm orda könlümü elə sıxdı ki,
Sandım üzərimə uçdu min dağ.
Gözlərin o qədər dağınıqdı ki,
Onları bir yerə müşküldü yığmaq.

Ötərgi səs idim, qərib səs idim,
Bu səs sükunətdə uyuyub indi.
Mən sənə könlündə bir həvəs idim,
Bu həvəs əbədi soyuyub indi.

Ovçusan, uyuma ov barəsində,
Mürgü döyən kimi ov gəlib ötər.
Qadın bolluğudur Yer kürəsində,
Könlün istəyəni buyur seç götür.

BU GECƏ

Gəldi kəklik kimi o, səkə-səkə,
Gülüb cilvələndi ay işığında.
Allah da bu səsi tanıdı bəlkə
Səslərin nizamsız qarışığında.

Sevdası könlümü saldı kəməndə,
Dindi ürəyimdə havalı "Cəngi".
Bir lələ qoparıb yüyürdü kəndə,
Qanlı köynəyimdi o lələ sanki.

Bu gecə kövrəlib bir təhər oldum,
Çiçəyə bələşdim, şəhə bələşdim,
Bu gecə nə qədər bəxtəvər oldum!
Bu gecə nə qədər ilahiləşdim!

LAÇIN KİMİ

Qızıl suyunamı çəkilib saçın?
Gecəmi rəng vurub o gözə, qaşa?
Sən tək şığısaydı əgər hər laçın
Bircə həmləsi də çıxmazdı boşa.

Çöhrəndə gəzməyib rəssam fırçası,
Bənövşə tərdimi, sinən tərdimi?
Üzün olmasaydı günəş parçası
Kırpıqlar şəfəqə bənzəyərdimi?

Laçına oxşatdım səni, küsmə gəl,
Niyə kölgələndi tər üz, tər alın?
Sinəm yaralıdır, basıb əzmə gəl,
Sənin şəhadinəm, sənin yaralın.

BİR QIZ YATIR

Bir qız yatır on dörd, on beş yaşında,
Sınəsindən yorğan bir az sürüşüb.
Bir qız yatır dünyanın o başında,
Bu başında ürəyimə od düşüb.

Dodaqları uzanıbdır öpüşə,
Çöhrəsində ağ yuxunun işığı.
Gündüz bənzər bir narahat çəpişə,
Axşam sızlar ayağının aşığı.

Dünya hələ belə gözəl görməyib,
Ürək çətin bu əzaba qatlana.
Yanağını döyəcləyən kirpiyi
Qorxuram ki, alovlanı, odlana.

Bir qız yatır, uçub gedir dincliyim,
Bir qız yatır... yaşıdları oyanıb.
Bu dünyanın o başında gəncliyim,
Bu başında qocalığım dayanıb.

İNTİZAR

Musiqisi: F. Aslanovundur

İlk bahar gecəsidir, öpür sahili Xəzər,
Ay da mavi suları səpələyir inci, zər.
Pəncərəm gözlərini açır Xəzərə sarı,
Hər dəqiqə çoxalır qəlbimin intizarı.

Gözlərimə qonur nəm,
O demişdi: "Gələrəm".
Görən niyə gəlmədi?

İntizarla baxıram yarım gedən tərəfə,
Xəzər dalğalandıqca qəlbim əsir hər dəfə.
Bəlkə də bir sır gəzir bu axşam göy sulara...
Söylə niyə gəlmədi, harda qaldı o, harda?..

Çöhrəmi бүrүүb qəm.
O demişdi: "Gələrəm".
Görən niyə gəlmədi?

YALNIZ SEVMƏK ÜÇÜN

Yanımdan nə qədər qız gəlib, keçir,
Baxıram, içimdə qovruluram mən.
Bu təşnə gözlərim gözəllik içir,
Yanıram, kül olub sovruluram mən.

Hər qız bir çiçəkdir, yolçunu əylər,
Heç biri saralıb solmayaydı kaş!
Bütün gözəllərə eşqim bəs eylər,
Sədlər, qadağalar olmayaydı kaş!

Elə bilməyin ki, yorgundu könlüm,
Atəşdən, sevdadan yorulmuşam mən.
Yalnız gözəlliyə vurğundu könlüm,
Yalnız sevmək üçün doğulmuşam mən.

19.VI.1977

SALAMAT QAL...

Qarşı dağdan külək əsir -
bahar ətirli.
Qarşı dağda bir qız gəzir -
daha ətirli.
O qız üçün yanan çoxdur,
yanıram mən də.
Gücüm yoxdur, pulum yoxdur.
Neyləyim, sən de?
Qarşı dağa necə gedim? -
gəlməyir üzüm.
Gündüz gedim, gecə gedim? -
bilmirəm özüm.
Bu halıma ağlamağım,
gülməyim gəlir,
Salamat qal, qarşı dağım,
ölməyim gəlir.
...Qarşı dağdan gülək əsər -
bahar ətirli,
Qarşı dağı bir qız bəzər -
daha ətirli.

03.IV.1977

HANSI SÜRƏTLƏ?

Bir uca qayanı çöktürdüm dizə,
Gördüm hər yan çiçək, hər yan ətirdir.
Güldəstə bağladım burda tər-təzə,
Yüyürə-yüyürə sənə gətirdim.

Çuxamın altından çıxarıb onu
Şəst ilə uzatdım sənə bu səhər.
Görüb çiçəklərin sovulduğunu
Mən birtəhər oldum, sən də birtəhər.

Becərim harada mən o gülləri?
Harada bələyim dumanı, çənə?
Bu kosmik erada mən o gülləri
Bəs hansı sürətlə çatdırım sənə?

SƏADƏT

Oturub gözləmə səadətini,
Güman eyləmə ki, özü gələcək.
İşə başlamaqdır bil ki, çətini,
Sonra fərəhlərin yüzü gələcək.

Çirmə qollarını dirsəyə qədər,
Görünsün qabarmış əzələlərin.
O zaman baş alıb qaçacaq kədər,
O zaman yaşamaq olacaq şirin.

Nəhəng bir qayatek dayan vuqarla -
Başına şimşəklər tökülsə belə.
Yarışmaq istəsən yarış İkarla,
Döyüşmək istəsən döyüş Zevs ilə.

Çevir bir günəşə məhəbbətini,
Günəşin atəşi damarındadır.
Oturub gözləmə səadətini,
O, sənin əlinin qabarındadır.

17.VI.1974

YOXSA GÖYNƏYƏRSƏN...

Oğlan, nə yatmışan, haydı, dur geyin!
Qıza elçi gəlib, nə desin axı?
Nə vaxt açılacaq görəsən keyin,
Ay kişiqırığı, kişiqırığı?

Kölgətək ardına düşdüyün yetər,
Yetər utandığın, topla özünü!
Yoxsa səadətən əlindən gedər,
Yoxsa göynəyərsən ömrün uzununu...

DÜNYANI KİM SAXLAYIR?

Qoru üzündəki həya nurunu,
Pambıqsan, atəşdən kənar dolan, gəz.
Gözəl ki bilmədi otur-durunu
Onun gəlinliyi bir il də çəkməz.

Noğula, şəkərə çevir dilini,
Çadraya bürünmə, bürün arına.
Apar adətlərin ən gözəlini
Ata diyarından ər diyarına.

Bulaq durulduqca çeşmə çağlayır,
Olma yad sevdada, ayrı həvəsdə.
Təmiz ailələr bil ki, saxlayır
Bizim dünyamızı əlləri üstə.

GÜLDƏN YARPIZA QƏDƏR

Gülü yarpıza dönənim,
Əbəs qarğıdım səni mən.
Özgə qoynuna sinənim,
Əbəs qarğıdım səni mən.

Ay evləri köndələn yar,
Ay baxışı gidələn yar,
Ay bizə gül göndərən yar,
Əbəs qarğıdım səni mən.

Sevənin var qoşun-qoşun,
Təzəsinə qondu quşun,
Təki ondan gəlsin xoşun
Əbəs qarğıdım səni mən.

Gülü yarpıza dönənim,
Gah alışıb, gah sönənim,
Mənim dumanlı dünənəm
Keçmişə dönə bilmərəm.

Yolun niyə yaxın oldu?
Bu nə sayaq axın oldu?
Əlin oldu, yaxan oldu,
Keçmişə dönə bilmərəm.

Ay Güloğlan, Ay Güloğlan,
Ömrü talan, eşqi talan,

Yoxdur belə dönük olan
Səni necə qargıyım bəs?

Buz tutubdur daha ürək,
Yaram ağır, yaram kövrək,
Mənə gül yox, yarpız gərək,
Səni necə qargıyım bəs?

21.IX.1980

DAĞILASAN, EY DÜNYA!

Bəh-bəh! Əcəb yerişdir bu!
Yeriş deyil, yürüşdü bu!
Kimdi bu can sahibəsi?
Vurdu bizi rayihəsi!
Qəfil gələn bələdi ya?
Dağılasan, ey dünya!

"Kaş mənim olsun!" - demirəm,
"Düşmənim olsun!" - demirəm,
Bir gecə mehmanı ola!
Dərd verib dərmanım ola!
Ağca üzü - ağca maya,
Dağılasan, ey dünya!

Boy-buxunu rəndələnib,
Bal bələnib, qənd ələnib,
Heç kəs ona yaraşmayır,
Yalvarıram, kar aşmayır,
Dağdımı o, yoxsa qaya?
Dağılasan, ey dünya!

PUŞKİN QIZLARI¹

*Lənkəranda təhsil alan puşkinli
qızlara həsr olunur*

Yenə gözəllərin seyrinə daldım,
Bəhanə eylədim - söz xəbər aldım.
Elə baxdılar ki, vayımı qıldım,
Heç yerdə bu sayaq vay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

Yaram gah göynəyər, gah sızlar, Allah!
İlham qəribsinər, yalqızlar, Allah!
Alovdur, atəşdir bu qızlar, Allah!
Belə hərarətdə yay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

Vəfasız olsalar - məndə günah gör,
Sevib-seçdiyini arxa, pənah gör,
Necə gözəl deyib Molla Pənah gör,
Belə gözəllikdə Ay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

Səbri, iradəsi, dözümlü çoxdur,
Qəlbi də, nəfsi də, gözü də toxdur.
Yanaqlar qızıl göz, kirpiklər oxdur,
Hilal qaşlar kimi yay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

¹ İndiki Biləsuvar

Şerim gözəlliyi nə vaxt dandı ki?
Çöhrəniz bir nurlu kəhkeşandı ki!
Canınız yanmasın, canım yandı ki!
Deyirlər candan da pay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

Vaqifəm, güzarım Puşkinə düşüb,
Gözəllik bu yerin püşkünə düşüb,
Ürək bir afətin eşqinə düşüb,
Ömür beləsiylə zay olmaz, olmaz!
Puşkin qızlarına tay olmaz, olmaz!

02.VI.1981

PEDMƏKTƏBDƏ QIZLAR VAR KI!

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Hər biri ceyran balası,
Hər biri bir qız qalası,
Hər biri Allah bəlası!

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Hər biri Aydı, Gündü lap,
Göz piyalə, baxış şərab,
Baxdım, canda qalmadı tab.

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Sevgisi yaz, nifrəti qış,
Təbəssümü ərzə naxış,
Hər biri bir odaparmış!

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Hər biri bir ev dirəyi,
Hər biri çöllər çiçəyi,
Hər biri ellər bəzəyi.

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Aydan arı, sudan duru.
Başın tacı, gözün nuru,
Əl arxası, el qüruru.

Pedməktəbdə qızlar var ki! -
Taleyimə düşdü biri,
Pəri olar, vallah, pəri
Cavanlığı dönsə geri...

QARABALA

Baxtına sən düşdün, ay Qarabala!
Özgə bir gözələ uya bilmərəm.
Bircə yol üzünü məndən çevirsən,
Eşqi, gözəlliyi duya bilmərəm.

Sənsiz qədəmimi hayana atım,
Sənsiz bu yollarda büdrəyər atım,
Əhdə dönük çıxsam xar olar adım,
Bir də günahımı yuya bilmərəm.

Qızlar var dünyada qara, sarı, ağ,
Yanaqlar lələdir, dodaqlar qaymaq.
Qarabalam, səndən olarmı doymaq?
Qarabalam, səndən doya bilmərəm.

Sarışın gözəllər - şimal günəşi,
Ağlar quzey qarı - könül atəşi,
Cibdə gəzdirərlər qara kişmiş,
Üz vurma, ardını deyə bilmərəm.

Vaqif, bu sözündə yoxdur yalanın,
Günü qara olmaz qara alanın.
Şirindir vüsali Qarabalanın,
Sırrını aləmə yaya bilmərəm.

17.XI.1977

DESƏLƏR

Əsgər məktubundan

Desələr vüsəl keçər, bir dərin hicran gələr,
İnanma!
Desələr bahar keçər, bir solğun xəzan gələr,
İnanma!
Desələr həsrətləri axır ki, pozan gələr,
İnan, yar!

Desələr günəş sönər, həyat məzara dönər.
İnanma!
Desələr qəm at minər, ömür azara dönər,
İnanma!
Desələr dünya bir gün tamam gülzarə dönər,
İnan, yar!

Desələr son anında ürəyim fəryad saçıb,
İnanma!
Desələr ki, sevgilin düşmən önündə qaçıb
İnanma!
Desələr sinəsində güllələr bulaq açıb,
İnan, yar!

**HƏSRƏT
(I variant)**

Saçına həsrətdir
Soyuq balıncım.
Doğrasın hicranı
Vüsal qılncım.
Mən səni gəzirəm,
Barıt-qılncım.

28.V.1973

**HƏSRƏT
(II variant)**

Baş qoy balıncıma -
Atəş var məndə.
Bürün yapıncıma -
Viranə kəndəm.
Barıt qığılcıma,
Mən sənə bəndəm.

02.VI.1973

MƏST OLDUM

Gözəllər başında cəm,
Nə qəsdin var, ey sənəm?
Namaz üstəymiş nənəm!
Ölmədim baxışından.

Gözümə zülmət çökür
Baxışın nifrət tökür,
Daşa dönmədim, şükür!
Qurtardım qargışından.

Dedim: gözüsən ərzin,
Tapdın sanki təbərzin,
Savaşdın, yatdı hirsin,
Məst oldum savaşından...

04.IV.1977

LƏNKƏRAN QIZLARI CEYRAN BALASI

Burda gözəl var ki, nağıla bənzər,
Hərəsi bir gilə noğula bənzər,
Qeyratda, qüvvətdə oğula bənzər,
Gözəl var ağlını başdan alası -
Lənkəran qızları ceyran balası.

Gözlərə boylansa gözün qaralar,
Gözlər ürəyini oxlar, yaralar.
Kim deyir yaş ötsə solar, saralar?
Bax, bu anasıdır, bu da xalası -
Lənkəran qızları ceyran balası.

Hər eşqin oduna pərvanə gəlsin,
Qoy gülüm sallanıb, ay nənə, gəlsin!
Az qaldı çağırım: "Kaş mənə gəlsin
Belə gözəllərin dərdi, bəlası!"
Lənkəran qızları ceyran balası.

Hər çiçək sinədə məhəbbət yatır,
Hər söz şəkər dadır, hər söz bal dadır.
Oğlanlar, oğlanlar, bu diyardadır
Bütün gözəllərin gözü, əlası! -
Lənkəran qızları ceyran balası.

O necə baxışdı, necə baxışdı!
Oddumu, qardımı, yoxsa yağışdı?
Şükür ki yollardan gözüm yığışdı!
Ucaldı bağrımda sevgi qalası -
Lənkəran qızları ceyran balası.

SAHİLDƏ BİR QIZ OXUYAR...

Elə ki tökülər göydən yerə zər,
Elə ki dikələr bədrənən Ay,
Sahillər yenə də nağıla bənzər,
Gümüş bir xəncərə dönər yenə çay.

Yüyürüb xəncərin üstünə bir qız,
Əliylə "xəncəri" bölər, paralar.
O bir az qayğılı, bir az qayğısız
Oxuyar, sükutu qırar, yaralar.

Qarşı qayalara nəğmə deyəndə
Tökülər sulara ilıq düş kimi.
Quşlar yuvasında mürgüləyəndə
Nəğmə qanadlanır burda quş kimi.

Qızıl nəğmələri uçar dörd yana,
Döyər qapıları, pəncərələri.
Boylanar sahilə gör neçə ana,
Sonra yuxulara girər o pəri.

Daşlı sahilləri bir gözəl bəzər,
Sulara qarışar ədası, nazi.
Cavanlar sahili gözdikcə gözər,
Heç kəs tapa bilməz nəğməkar qızı.

Külək ətirənər qız yaxasında,
Sular bir hay salar, bir haray salar.
Gecələr analar öz yuxusunda
O gözəl pərinə oğluna alar...

HƏSRƏT

Görəsən varmıdır orda hayanım?
Məni anırsanmı yenə görəsən?
Bu qoca dünyanın, bu gen dünyanın
Bir qütbündə sənsən, bir qütbündə mən.

İliyə işləyən şaxtalar indi,
Şahlıq taxtındadır orda bilirəm.
Səhərin qırovu saçma endi,
Ömrümün qışıdır, əzizim, nə qəm!

Çəkib pərdələri pəncərədən bax,
Boylan cənub səmtə gəl dönə-dönə.
Bəlkə də ahımdan yandı qaya, dağ,
Bəlkə də mirajla göründüm sənə.

Qızıl saçlarını töküb çiyinə,
Görüşə gedirsən bəlkə sən indi.
Bu uzaq harayı alma eyninə,
İxtiyar sənindir, hökm sənindir.

Yağış pəncərini döyəclər hərdən,
Yağar dözümümə, yağar səbrimə.
Qurtar bu ömrümü səksəkəldən,
Yoxsa qoşun çəkər hicran qəbrimə.

Yoxsa kecikərsən, məhəbbətimi
Günəş qasalayar, şaxta qovurar.

Yoxsa dünya boyda bir həsrətimi
Bütün kainata külək sovurar.

O zaman ayrılıq olar hökmran,
O zaman vüsali düşünmə əbəs.
Yerin həsrətinə dözməz asiman,
Göyün həsrətinə Yer tab eyləməz.

Mən yalvarıram - gəl, sən hökm et - gəlim,
Gör həsrət bağrımı nə kökə salıb!
Cənubdan Şimala uzalı əlim
Elə bu görkəmdə quruyub qalıb.

Görəsən varmıdır orda hayanım?
Məni anırsanmı yenə görəsən?
Bu qoca dünyanın, bu gen dünyanın
Bir qütbündə sənsən, bir qütbündə mən.

GÖZLƏR

Musiqisi: Z.Tariyelqızınındır

Tutuluram o gözləri görəndə,
Zilə çıxan nəğmələrim bəm olur.
Varlığımı yandıranda baxışlar
Fikrim çasır, ağlım, huşum kəm olur.

Yar bilirmi qara gözü can alır?
Düşüncəmə, xəyalıma od salır.
Bulud kimi doluxsunur, boşalır.
Gül yanağa şəh çilənir, nəm olur.

Mənim ömür yollarıma səpdi nur,
O gözlərdə nə mənalar oxunur?!
Kırpıqları ürəyimə toxunur,
Qismətimdə kədər olur, qəm olur.

Necə danım qiymətini gözlərin?!
Çox çəkmişəm həsrətini gözlərin,
Bir biləydim hikmətini gözlərin,
Neçə dünya o gözlərdə cəm olur?!

HARDASAN, LEYLA, LEYLA?..

Bizim görüş yerimiz nə sakit bir bağ idi,
Nə yaşıl çəmən idi, nə tənha otaq idi.
Biz səninlə görüşdük çıraqban bir salonda,
Nə gözəldin sən onda!..
Sandım şirin cəlvəli sonasan, Leyla, Leyla!
Yanasan, Leyla, Leyla!..

Saçların zil qaraydı, üzün ağappaq idi,
Gülürdün, əylənirdin, keyfin yaman çağ idi.
Bəxtəvər gəncliyimin timsalımısan, nədir?
Danış, gülüm, danış bir.
Ah, niyə üz çevirdin yana sən, Leyla, Leyla!..
Açsana öz qəlbini mənə sən, Leyla, Leyla!..

Axdı ürəyinizə valsın şirin sədası,
Səni rəqsə çağırdım, beləydimi, qadası?!
Sanki qondun sinəmə bir ağ göyərçin kimi,
İsəldin ürəyimi.
Sandım körpə qəlbimə anasan, Leyla, Leyla!..
Nola məni hər zaman anasan, Leyla, Leyla!..

Xumar gözlərin vardı, süzülürdü, axırdı,
Gözlər mənə baxırdı, gözlər yerə baxırdı.
Ürəyimi yerindən qopardı gözlər, aman!
Yamandı gözlər, yaman!..
Bax nəbada əhdini danasan, Leyla, Leyla!..
Batma nahaq günaha, qana sən, Leyla, Leyla!..

...İllər keçib o gündən, saçıma dən düşübdür,
Demə harda düşübdür, demə nədən düşübdür.
Ay mənim göyrçinim, uçub getdin niyə sən?
Ucaldınmı göyə sən?
Qəlbim rıqqətə gəlir, hardasan, Leyla, Leyla!..
Dağ da, daş da səslənir, hardasan Leyla, Leyla!..

TƏCNİS

Gözəl olur ay camalı o qızın
Qıvrım tellər baş qoyanda alına.
Kırpıqları nişan qoyur bağırım,
Qılınc çəkib qaş da deyir: alın a!

Dərdi-sərin günü-gündən dağ olur,
Sinəm üstü çalın-sarpaz dağ olur,
Ürək yağı öz odunda dağ olur
Dil dəyincə yanağının alına.

Səhər-axşam cülvələnər sona yar,
Deyəndə ki, səbrim yetdi sona, yar,
Gəndə gəzər, guya məni sinayar
Bilməz, uyar hər nakəsin alına.

Vəfa itdi, ömrüm yaman tar oldu.
Məni duyan kaman oldu, tar oldu.
Sinəm üstə qar yığılib ar oldu,
Az qaldı ki, cavan canım alına.

9.12.1956

GƏRAYLI

S. Vurğuna

Çöhrənizdən qəm tökülür
Uca dağlar, uca dağlar!
Mən bilirəm, kədəriniz
Ürək yaxar, sinə dağlar.

Mən bilirəm, yenə şan-şan,
Bağrımızı kəsdi zaman.
Öldü şair, öldü loğman,
Yetim qaldı ağ varpaqlar.

Torpaq, indii doysun gözün!
Düşdü tacı şerimizin.
Ağı deyın həzin-həzin,
Ey küləklər, ey yarpaqlar!

Ağlar gördüm süzüb səkən
Kəkliyi də güneydə mən.
Məzarına keşik çəkən
"Göy kişnəyər, bulud ağlar".

Könüllərə düşməsin xal,
Ölməz ilham, ölməz xəyal!
Neçə oba, neçə mahal
Bu sənətə ülfət bağlar.

1957

İSTƏR, İSTƏMƏZ

Cavan cavan ola, görə, anlaya,
Bir dili püstəni istər, istəmər?
Bir xumar gözlünü, qənd ağızlını,
Bir boyu bəstəni istər, istəmər?

Oğrun baxışıyla ürək yaxanı,
Odlu şimşək kimi aşkar caxanı,
Boylana-boylana yola baxanı,
Qulağı səsdəni istər, istəmər?

Mən də bir gözəlin oldum qurbanı,
Axtarın, arayın o şirin canı,
Soruşun: - Vaqif tək günüqaranı,
Könlü şikəstəni istər, istəmər?

QIZ NƏĞMƏLƏRİ**I. Özüm də bilmədim**

Özüm də bilmədim nə sayaq oldu -
Gün gəldi tutuldum sevgiyə mən də.
Ürək öz odunda yandı dağ oldu,
Kölgəsi qapıma onun düşəndə
Dünya başdan-başa cıl-cılpaq oldu.

Özüm də bilmədim nə sayaq oldu -
Gördüm ki, ixtiyar əlimdə deyil.
Gördüm ki, dörd yanıma bağça-bağ oldu,
Daşlar çiçək açdı birdən elə bil,
SİNƏM alov saçan od-ocaq oldu.

Özüm də bilmədim nə sayaq oldu -
Yandı dodaqların hər şeydən əvvəl.
İstədim söyləyəm: bu ki, ağ oldu!
Sarıldı belimə qüvvətli bir əl,
Yer göylə qovuşub bir otaq oldu.
Özüm də bilmədim nə sayaq oldu?..

II. Hardasan

Hardasan, məhəbbətim? Yubanırsan niyə bəs?
Yolunu gözləməkdən səbrim tükənib daha.
Bari səsimə səs ver - o həzin, o şirin səs
Səni xəyallarında çevirsin bir Allaha.

Saçıma dən düşübdür, əlim xınada qalıb,
Ağ tellər qızarıbdır qara tel arasında.
Cavanlar qapımıza gör neçə elçi salıb,
Niyə görmürəm səni bəs bu el arasında?

O mindiyin qatar, də, axı necə qatardı?
Gəl boynunda qolumu qoşalayım, əzizim!
"Vağzal" qanadında qızlar uçdu qurtardı,
Səni hansı vağzalda qarşılayım, əzizim!

AY QIZLAR

(zarafat)

Ay qaraşın qızlar, sarışın qızlar,
Ağca maya qızlar eşidin məni!
Məndən yaxşısına yaraşan qızlar,
Yenə də yandırın, üşüdün məni.

Yandırın, göz kimi qaralıb sönüm,
Üşüdün, alışım əbədi qəmə.
Elə dodaq büzmə, başına dönüm,
Zalım qocalığı gözümə çəkmə!

O kimdir orada kövrəlib elə?
Mərhəmət oxunur baxışlarından.
İlhamım sədəqə ummayıb hələ,
Şərim doğulmayıb göz yaşlarından.

Deyirəm yandırın, üşüdün məni,
Demirəm itirin ismətinizi,
Gözəllər, gözəllər, eşidin məni,
Arayın, axtarın qismətinizi.

Oturub gözləmək indi dəb deyil,
Diogen çırağı götürsün hər kəs.
Səadət balaca, şirin həb deyil,
Susuz da götürüb ötürsün hər kəs.

Mənim öyüdümə lağ eyləmə çox,
Bu şərim dodaqdan-dodağa düşsün.
İndiki evlərdə buxarı da yox,
Səadət bacadan otağa düşsün.

Ay mənim elimə yaraşan qızlar,
Ömrümü tarmar etdim, əlvida!
Ay qaraşın qızlar, sarışın qızlar,
Ağca maya qızlar, getdim, əlvida!

QIZ YÜKÜ - DUZ YÜKÜ

"Qız yükü - duz yükü" deyib atalar,
Niyə belə deyib görəsən, niyə?
Burda bir hikmətmi, bir mənamı var?
Yoxsa qamaşdırıb səni qafiyə?

Duz yükü ərİYƏR yağışa düşsən,
Duz yükü altında qaya da sinər.
Bəzən dərdimizə davadır, bəzən
Yığılıb bədəndə illətə dönər.

Duzlu söz zəhəri döndərər qəndə,
Duzlu dodaq üçün ürəyim yandı.
Çoxları öyündü duza gedəndə,
Duzdan qayıdanda igid tanındı.

Duz ilə ölçülər dostluğun həddi.
Şərgözü bu nifrət haradandır bəs?
Ağızdan tökülər xəbərin şiti,
Adamın şitini bəyənməz heç kəs.

Atalar sözüne diqqət elə sən,
Ata qız bəsləyər bir ana kimi.
Nə vaxt kəşf olunub bu duz görəsən?
Duz yükü nə imiş o ana kimi.

Ayıra bilsək də biz tükdən-tükü,
Yenə narahatdır qız üçün ürək.
Qız yükü - düz yükü... bu gözəl yükü
Ən mötəbər elə tapşıraq gərək!

BİR QIZ GÖRDÜM

Dərədə bir qız gördüm -
Ağappaq qar kimiydi,
Qalxırdı dağ başına.

Qız gördüm - yalnız gördüm -
Tənha çinar kimiydi,
Çən enmişdi qaşına.

Təngimirdi nəfəsi,
Səsi çılgın şələlə -
Oxuyurdu qayğısız.

Sahilsizdi həvəsi,
Yanaqlar qızıl lələ,
Zirvəyə qalxırdı qız.

Kəsə getmirdi yolu,
Mənzil uzaqdı hələ
Əlində həyat dolu,
Sevgi dolu pialə...

Nə canavar qorxusu,
Nə də ölüm duyğusu...

O gedirdi, bu günün
Sabaha sözü kimi.
Gedirdi saymazyana,
Həyatın özü kimi.

24.I.1978

YAXŞI ADAMLARI QORUYAQ GƏRƏK!

VAQIF AFORİZMLƏRİ

Qırmızı kərpici ağartsa hər kim,
Dərdindən baş açmaz bir qoşun həkim.

Qırmızı kərpicə suvaq çəkəni
Cəhənnəm əzabı qorxutmaz yəni?

Köç etsən də bu dünyadan bir səhər özün,
Yaşayacaq yaxşı sözün, ağıllı sözün.

Ağıllı, qiymətli, müdrik söz ki, var,
Bu dünya durduqca ömr edər, yaşar.

Ağıllı, qiymətli, müdrik söz de ki,
Bir sözün olmasın heç zaman iki.

Axtar, seç həmişə sözün safını,
Söz də qızartmasın öz sərrafını.

Sözün qədrini bil, sözünü yemə,
Sözlə ürəkləri ala bilərsən.
Qızıl dişin varsa, ucuz söz demə,
Qızılı qiymətdən sala bilərsən.

MÜNDƏRİCAT

Mənə vaxt verin	3
Vaqif Hüseynov: Şəxsiyyət, sənətkar (V.Yusifli)	5

MƏNƏ VAXT VERİN

Şərim	15
Mənə vaxt verin	16
Salam	18
Yalvarmaq kişilik deyil	20
Vaxt gələr	21
Məzarlardan gələn səs	23
Nəhəng vardır	25
Qibtə eləmirəm	27
Yeter	28
Dünyanın mənzərəsi	29
Alimin faciəsi	29
Çörək	30
Təzyiq	31
Şer ömrü	33
Dedilər	34
Qiybət	35
Alabəzək misralar	36
Dilənçi	37
Epitafiya	37
Yaxşı yol, qızım	38
Yenidən	40

İLLƏR AYRICINDA DÜŞÜNCƏLƏR

İllər ayrıcında düşüncələr	43
Anıb o günlərin faciəsini	46
Ömrün bir anı	49
Anaya alqış	49
Kırım dəftərindən	50

MƏNİ BİR HAVADA GÖRMƏYİB HEÇ KƏS

Məni bir havada görməyib heç kəs	59
Bəlkə də	59
Məzhəkə qurtardı	60
Saxlayın bu oyunu	61
Kədər	63
Ürəyimə bax	64
Mənim ümidim	65
Ağlamaq istəyirəm	67
Qərubsədiyim axşam	68
Vaxt gələr	69
Burda Şəkər ilə	70
Poetik savaşıma	71
Vaqifə	72
Şəkərə	73
Hər yolumuz həqiqət	74
Məni izləyin ki	75

GƏNCLİK VƏ QOCALIQ

Gənclik və qocalıq	79
Qoca və qarı	80
Qocalar	83
Qocaldım	84
Qocaların nəğməsi	86

DƏNİZ ÇAĞIRIR

Dağ çayı qızların olar gecələr	89
Səma gör necə yanır	90
Yanğın	91
Bakının küçələri	92
Şəriyyət nəfəsli qış	94
Bahar təzadları	96
Odlu diyar	97
Durnalar	98
Masallı	99
Erkən payız	100
Dəniz çağırır	101
Baharım	102
Qış lövhəsi	103
Məşədə bir tənha daxma var imiş	105
Hirkan meşəsində	106
Masallı (nəğmə)	108
Viləş	109
Lənkərana gəl	110

Cəlilabadda	111
Bakı küləyi	113
Bu dəmir ağacı nağıldı eyzən	114
Göylər	116
Payız gecəsi	117
Qızıl payız	118
Bahar	119
Səkkizliklər	120

GÖZ VƏ KÖZ

Göz və köz	129
Ömür kimi	130
Sən idin	132
Mən yadına düşmüşəm	133
Ağlaram	134
Sağ olun, gözəllər!	135
Bir gözələ şer yazdım	136
Yuxuya bənzəyən həqiqət	137
Karvan tələsir	138
Həyatın özü kimi	139
Bilsəydim ki	140
Subayam	141
Gözəllər tükəndi məhəlləmizdə	142
Bacarmıram	143
Adsız şer, sözsüz nəğmə	144
Sən mənə bu sayaq görünməmişdin	146
Seç götür	147

Bu gecə	148
Laçın kimi	149
Bir qız yatır	150
İntizar	151
Yalnız sevmək üçün	152
Salamat qal	153
Hansı sürətlə?	154
Səadət	155
Yoxsa göynəyərsən	156
Dünyanı kim saxlayır?	156
Güldən yarıza qədər	157
Dağılasan, ey dünya!	158
Puşkin qızları	159
Pedməktəbdə qızlar var ki!	161
Qarabala	162
Desələr	163
Həsrət (I)	164
Həsrət (II)	164
Məst oldum	165
Lənkəran qızları ceyran balası	166
Sahildə bir qız oxuyar	167
Həsrət	168
Gözlər	170
Hardasan, Leyla, Leyla?	171
Təcnis	172
Gəraylı	173
İstər, istəməz	174
Qız nəğmələri	174
Ay qızlar	175

Qız yükü – düz yükü	177
Bir qız gördüm	178

YAXŞI ADAMLARI QORUYAQ GƏRƏK!

Yaxşı adamları qoruyaq gərək!	181
Xırda adamların böyük hikkəsi	185
Gələndə və gedəndə	187
Gözün doysun, qaraca torpaq!	188
İlk dəfə	189
Bilmədim	189
Vətən	190
Vətəndən uzaqda	191
Mənim körpəliyim	192
Düzlük və ayrılıq	193
Dirilmək qorxusu	194
Daş və insan	196
Qorxu	197
Mən insanam!	200
İlk görüş, babam, mən və oğlum	201
Gərək olum mən	202
Mənim barəmdə	203
Acı dünya, bal dünya	204
İnsan	205
Qalsın (I)	205
Qalsın (II)	206
Torpaq yaman dözümlüdür	206
Özümü tapacağam	207
Bilməmişəm	208

Əcəb yaxşı oldu	210
Hanı o əvvəlki gülüşlərin bəs?	211
Nəğmələr	213
Şair	214
Dostum Mirhaşım	215

GÖR DÜNYANIN HARASIDIR

Gör dünyanın harasıdır	219
Aşığın sözü qurtaranda	221
Arvad tənbel olanda	222
Kişi tənbel olanda	223
Varsa əgər bir gözaltın	224
Afərin!	225
Fatı qızı Leyla	226
Alça gül açdı	228
Miyənə adam	228
Gördüm ki	229
İçim özümü yandırır	230
Kimə qulaq asım?	231
Əhsən!	232
Gəl mənə gör	233
Nadanlıq	234
Sayıqlama	235
Atalar sözü altında	235
Yalan	236
Gözəl	237
Siz sağ, mən salamat	238
A!.. Bacın ölsün, ay bacı!	240

Ay Leyli!	242
Oğlum Sönməzə	243
Balıqın dərdi	244
Yuxu qurbanı	245
"Balıqçı nəğmələri"ndən	246
"Sükan arxasında" silsiləsindən	249

BELƏ DƏ OLUR

Sözün küt gedə-gedə	255
Amansızlıq	256
Peşimanam	257
Gecələr yuxuma ölülər gəlir	258
Niyə bacarmırıq	259
Bayatılar	259
Evdə az tapılan ərflərə	260
Yaltaq	261
Gün getdi su içməyə	262
Bu səhər	264
Qoç döyüşü	266
Teleqraf dirəkləri	267
Elə çiçək hanı? Elə söz hanı?	268
Düzün de	268
Layıqsən?	269
Kupədə	270
Öpüşlər bəzəyir səfərimizi	271
Lənət	272
Ana və qız	274
Oğlan, nə yatmısan?	274

Gecikmiş etiraf	275
Qorxaqlıq faciəsi	276
Gecikmiş məhəbbət	277
Mənə dəymə!	278

QUZƏLLƏR

Gəldi	281
Pul	283
Deyərdim	286
Qəzəl	287
Qəzəl	288
Söz	289
Qəzəl	290
Eləmə	291
Qəm yemə, könlüm!	292
Pul	293
Bilmirəm	294

SONETLƏR ÇƏLƏNGİ

Məhəbbət əyləncə deyil	297
İnsan	307
Lənkəran	318
Rübailər	329
Atalar sözləri	337
Vaqif aforizmləri	338